

## Výklad listu Efezským

### Kapitola 4

Kapitolu můžeme rozdělit na tři hlavní témata:

**O jednotě církve** (4,1-16)

**Starý a nový člověk** (4,17-24)

**Praxe všedního dne** (4,25-32)

### Jednota církve

*1 Proto vás já, vězeň kvůli Pánu, prosím, abyste tomu povolání, kterého se vám dostalo, 2 dělali čest svým životem, vždy skromní, tiší a trpěliví. Snášejte se navzájem v lásce 3 a usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje.*

#### Hodně povolání

*... abyste tomu povolání, kterého se vám dostalo, dělali čest svým životem*

Pavel prosí, abychom svým životem dělali čest svému povolání. To znamená, aby náš život byl v souladu s tím, co vyznáváme, že jsme od Boha přijali. Uvědomujeme si, že je to třeba? Naše svědectví musí být v souladu s životem. Jinak je znehodnoceno a děláme svému Pánu ostudu. Lidé pozorují náš život. A našeho Pána spolu s naším svědectvím berou vážně jen do té míry, jak to dovedeme MY ve svém životě uskutečňovat. A Pavel tento požadavek upřesňuje a dává mu zcela konkrétní podobu:

*... vždy skromní (kral. se vší pokorou)*

Prvním předpokladem křesťanské jednoty a křesťanského života vůbec je pokora či skromnost. *‘Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost.’* (Jk 4,6). Pyšné lidi nemá nikdo rád a ani je nebere, pokud nemusí, vážně. I my dokážeme být pyšní. Pýcha je ale vážná překážka jak pro svědectví, tak i pro společenství. Tam, kde nejsou lidé pokorní, nemůže být ani řeči o jednotě, tam jsou jen třenice a boj o moc. Tam, kde bratří a sestry *mají jedni druhé za důstojnější sebe*, je splněn základní předpoklad pro společenství a jednotu.

*Tiší (ČSP: a mírností)*

Tichost či mírnost jsou dalším nezbytným předpokladem. Učme se „ztišit“ před svým Pánem, který nám říká: *učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším* (Mt 11,29). Být tichý neznamená mlčet, jen „držet hubu a krok“ – ale znamená neprosazovat se násilím.

Boží přítomnost není v hlasitém projevu (viz Eliáš na Orébě – 1Kr 19,12).

Tichost či mírnost má svá velká zaslíbení:

*Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví* (Mt 5,5)

*Ale pokorní obdrží zemi a bude je blažit dokonalý pokoj* (Ž 37,11)

A kde se má tichost projevovat?

\* v napomínání - *vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu v du-*

*chu mírnosti (Ga 6,1)*

\* v přijímání napomenutí, neurazit se - *v tichosti přijměte zaseté slovo, které má moc spasit vaše duše (Jk 1,21)*

\* v našem svědectví, kázání a napomínání - *napomínej v trpělivém vyučování (2Tm 4,2), Buďte vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslyšel o naději, kterou máte, ale číňte to s tichostí a s uctivostí (1Pt 3,15.16).*

*Snášejte se navzájem v lásce*

To je podmínka NUTNÁ pro zachovávání jednoty. Bez snášenlivosti není možná jednota! Kde každý prosazuje svou vůli, tam nemůže být JEDNOTA ani jednomyslnost. Učme se přijímat spoluvykoupené takové, jací jsou, s jejich přednostmi i nedostatky. Pavel píše ve svém slavném hymnu lásky následující slova: *láska... všechno snáší, všemu věří, ve vše doufá, všechno vydrží (1K 13,7 – ČSP)* Snášenlivost není možná bez lásky. Učme se jí. Nesnášenlivost a hašteřivost není jen vážnou překážkou našeho vzájemného společenství, ale i našeho svědectví.

## **Zachovat jednotu Ducha**

*3 a usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje.*

Dnes se mluví hodně o jednotě křesťanů a o její potřebě. Lidé si ovšem pod pojmem jednota křesťanů představují leccos. I to, co je na této zemi nereálné. Například to, že křesťané by měli mít jednotné vedení (o to usiluje zejména katolická církev, která se považuje za jedinou církev, která má apoštolskou posloupnost od Petra). Nebo že by měli mít jednotnou liturgii. Nebo že by měli mít jednotné poznání pravdy. Kdo se dívá na věci jinak – je kacíř. Ale tak tomu není. Nemáme na zemi společného Svatého otce – vždyť máme jen jednoho Otce, toho v nebesích (a na zemi nemáme jedni druhé nazývat Otce – i když mezi námi jsou duchovní otcové a díky za ně! – 1K 4,15). Nemáme jednotné poznání – *vždyť naše poznání je jen částecné (1K 13,9)*. Ani nemáme jednotnou liturgii – vždyť Bible nám neposkytuje popis toho, jak se první křesťané scházeli, jak za sebou následovaly písničky (a jaké), jak se modlili apod. Proto je možno nekonečně mnoho způsobů, jak pořádat bohoslužby. Nemáme přesný návod – jen obecné pokyny v 1K 14. V těchto věcech asi jednota na této zemi nebude. To by byla spíše uniformita. A je otázka, zda má smysl o takovou jednotu usilovat.

Přirozeným stavem věcí je nejednotnost. Lidé mají rozdílné názory, rozdílné zájmy a cíle, které jsou velmi různorodé a často protichůdné. Jeden chce, aby svítilo sluníčko, aby se mohl opalovat, jiný chce, aby mu zase popršelo na zahrádku. A stejně je tomu i v shromážděních křesťanů. Jsme lidé s různými zájmy a snahami.

Oč by ale všem Božím dětem ze srdce mělo být, je *zachovat jednotu Ducha*, kterou vytvořil Duch svatý. Ta existuje a o tu máme usilovně bojovat. Není vytvořena námi lidmi – ale samotným Bohem. Je už zde a my máme bojovat o to, aby se nám neztratila.

O tom, co jednota Ducha vlastně je, si povíme dále.

Připomeňme si však nejprve, proč ji máme usilovně zachovat. Proč je jednota Ducha tak důležitá?

Předně – jednota je nutná k tomu, aby naše práce měla žádoucí efekt. Tu se musíme všichni spojit, sjednotit se a dát stranou naše osobní zájmy. Jinak se naše síly budou vzájemně tříštit, ba budou dokonce působit proti sobě. Říká se, že v jednotě je síla.

Co znamená jednota, si můžeme demonstrovat na příkladě magnetismu. Vezměme dva kusy železa – jeden je zmagnetovaný a druhý ne. Oba jsou ze stejného materiálu. A přece se chovají k jiným kouskům železa zcela odlišně. Zmagnetovaný k sobě přitahuje další kousky železa, kdežto nezmagnetovaný nepřitahuje nic. V čem je rozdíl? Je dán jejich strukturou. Atomy můžeme s ohledem na jejich magnetické spiny považovat za miniaturní, tzv. elemen-

tární magnety. U nezmagnetovaného železa je každý z nich orientován náhodně, takže jejich účinky se navzájem ruší, jsou ve vzájemné rovnováze a celý kus se jeví jako magneticky neutrální.

Jestliže však dodáme vnějším magnetickým polem magnetickou energii, dojde ke změně, kterou nazýváme polarizace – všechny elementární magnety se natočí do jednoho směru a jejich účinky se začnou sčítat. Už nejsou zanedbatelné – jsou pozorovatelné zvenčí. I po odstranění vnějšího magnetického pole zůstanou orientovány stejným směrem. A jejich síla se dá využít k přitažení kousku jiného železa.

To je přesně to, co potřebujeme v našem životě víry – působením vnějšího pole – působením Ducha svatého se zorientovat všichni jedním směrem. Naše síly se pak budou sčítat a my začneme k sobě přitahovat jiné. Jinak se budou ty naše elementární síly zákonitě rušit a výsledek bude prakticky nulový.

Dalším důvod, který nám ukazuje, jak je jednota důležitá, vyplývá z příkladu z naší národní historie. Za dob věrozvěstů Konstantina a Metoděje byla v naší zemi Velkomoravská říše. Jeden z jejich knížat, kníže Svatopluk si dal dle pověsti před svou smrtí pozvat své tři syny, dal jim svazek prutů a požádal je, aby jej přelomili. Nikdo z nich to nedokázal. Pak jej rozpletl a požádal je, aby přelomili jednotlivé pruty. To šlo celkem snadno. Pak jim řekl, aby vládli ve svornosti. Oni však na to nedbali a po jeho smrti Velkomoravská říše poměrně brzy zanikla.

S námi křesťany je to podobně. Budeme-li odolávat útokům našeho nepřítele Satana, hříchu i okolního světa společně, budeme úspěšnější, než kdybychom tak činili každý sám.

*...spojení svazkem pokoje.*

Není jednota jako jednota. Ve světě se občas vyskytuje nápadně dokonalá jednomyslnost a jednohlasnost. Zejména ve státech a společnostech, které jsou svým principem totalitní. Tam se hlasuje obvykle jednomyslně a jednohlasně. I když si lidé myslí něco úplně jiného. I to je jednota, ale ne *ve svazku pokoje*. To je jednota na základě MOCI – a o takovou jednotu Pánu Bohu nikdy nejde. Nechce, abychom byli jednotni proto, že musíme, ale abychom to cítili jako svou niternou potřebu. Je to jednota, vypůsobená Duchem a která je motivována láskou k němu.

Jednota není uniformita. Neznamena to, že musíme být všichni stejní, mít stejné uplatnění, stejné dary, dělat totéž.

Pavel nám v následujícím ukáže, že jednota spočívá v různosti darů při zachování jejich zvláštností ve stejném zaměření, k oslavě našeho Pána.

## **Co je to jednota Ducha?**

V následujících verších nám Pavel podává definici jednoty – ukazuje nám sedm věcí, které ji tvoří, v nichž jsou křesťané – Boží děti nesporně zajedno. Jsou to věci, které je spojují nerozborným poutem. Tato jednota je dokonalá, nemá mezery jako lidská ustanovení. Jednotlivé články spolu souvisí a jsou vzájemně podmíněny.

*4 Jedno tělo a jeden Duch, k jedné naději jste byli povoláni;*

*5 jeden je Pán, jedna víra, jeden křest,*

*6 jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech.*

### **Jedno tělo**

Není to jen lecjaké tělo – zde nejde o nic menšího než o Tělo Kristovo – o církve. Bible prohlašuje, že je jen jedno tělo – tedy jen jedna Církev. To je závažné prohlášení. Podíváme-li

se kolem sebe – vidíme desítky „církví“, které říkají: „My jsme ta pravá církev“. A tak nutně vyvstává otázka: která je ta pravá církev? Která je tím tajemným „Tělem Kristovým“? Jsou to katolíci nebo evangelíci, adventisté nebo baptisté, metodisté, nebo kdo vlastně?

Udělám nejlíp, podíváme-li se do Bible, co říká o Církvi, kdo ji založil, kdo tam patří a jak se tam dostal.

U každé organizace je důležité, kdo je jejím zakladatelem.

Církev založil sám Ježíš Kristus. *A na té skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou.* (Mt 16,18) Tou skalou, na které je zbudována, není Petr, jak si řada lidí myslí. Aby nedošlo k omylu, vysvětluje nám to sám Petr (viz 1Pt 2,4-7).

K tomu, abychom pochopili, kdo patří do Církve, kterou založil sám Ježíš Kristus a jak se tam dostal, si přečteme Sk 2,47: *A Pán denně přidával k jejich společenství ty, které povolával ke spáse.* Z toho vyplývají dvě závažné skutečnosti:

Do tohoto společenství (církve) přidává další lidi výhradně Pán Ježíš. Není jiná cesta, jak se do církve dostat. On sám to říká, když církev připodobňuje k ovčinci. Tam říká: *Kdo nevchází do ovčince dveřmi, ale přelézá ohradu, je zloděj a lupič* (J 10,2). Zároveň říká: *Já jsem dveře. Kdo vejde skrze mne, bude zachráněn, bude vcházet i vycházet a nalezne pastvu* (J 10,9). Tedy žádný lidmi konaný obřad (ať už je to křest, biřmování, konfirmace, ani cokoli jiného) nemůže otevřít člověku vstup do církve. To neznamena, že by ty obřady byly zavrženíhodné, ale nejsou vstupem do církve. Pokud není v mém životě ono *skrze mne*, je to jen pokus o přelezení ohrady. Uvedl tě do církve Pán Ježíš? Vešel jsi do ní „skrze něj“?

Církev sestává výhradně z těch, které *povolával ke spáse*, tedy ze „spasených“ lidí, kteří mají „věčný život“. Pán nepřidával k církvi lidi nespasené. Jsi spasen? Máš věčný život v Pánu Ježíši? Pokud ne, pak ani nemůžeš být v církvi Kristově – v jeho Těle.

Z toho vyplývá závažná otázka: Která církev je složena jen ze spasených lidí? Zeptáme-li se příslušníků jakéhokoliv společenství, zda jsou spaseni, jen malá část odpoví: Ano, jsem spasen (zachráněn), protože Pán Ježíš mne vykoupil z mých hříchů. Naprostá většina lidí své spasení něčím podmiňuje, není si jím jista. Ale Pán přece přidával ty, které povolával ke spáse, kteří byli spaseni (Kral.). Můžeme bez nadsázky říci, že není lidská organizace, která by tyto podmínky splňovala beze zbytku. Lidské organizace (byť se nazývaly církve) tvoří lidé, další příslušníky opět uznávají lidé.

Jak poznáme my lidé, kdo je a kdo není spasen? Jsme odkázáni jen na vnější projevy, na vyznání a na život. A často pochybujeme, jak se věci skutečně mají. A jednou na věčnosti se budeme zřejmě divit, až tam uvidíme lidi, které bychom tam nečekali a naopak budeme postrádat ty, o nichž jsme nikdy nepochybovali. Pán ale vidí na rozdíl od nás do lidských srdcí, zná naše nitro. On ví bezpečně, kdo je a kdo není spasen.

V listu Židům je dále napsáno: *Vy stojíte před... shromážděním církve prvorozených, jejichž jména jsou zapsána v nebi* (Žd 12,22.23). Příslušníci Kristovy církve jsou tedy zapsáni v nebi, ne v jakékoliv lidské matrice. Která církev se může chlubit, že její členové jsou skutečně zapsáni v nebi?

Pavel dále píše, že *on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná* (Ef 5,27).

To vše nás vede k přesvědčení, že to jediné Kristovo Tělo, jeho Církev, nemůže být lidské dílo. Je to neviditelné společenství **znovuzrozených** z Ducha svatého. Jsou rozptýlení po celém světě, mezi všemi národy, jsou to lidé mladí i staří, vzdělání i prostí, chudí i bohatí, všech ras a národů, a jsou v nejrůznějších lidských denominacích či církvích. Kdo věrou spolehl na Pána Ježíše, byl jím samotným přidán do jeho církve. Není jediného spaseného člověka, který by nepatřil do církve a naopak, není ani jediný nespasený člověk, který by k ní patřil. Tím, kdo přičleňuje k církvi, je samotný Ježíš. A on ví, koho přičleňuje. Vidí do srdce, ne jen to, co se zdá být navenek.

A jak je tomu s lidskými společenstvími? Jsou to jen lidské pokusy o realizaci církve. Mnohé z nich obsahují spasené lidi, kteří do Boží církve opravdu patří. Ale mohou obsahovat a také obsahují i lidi nespasené a to často i v rozhodující míře. Žádné z nich si nemůže osobovat právo na to, že jen ona je tím Tělem Kristovým. I v tom nejlepším případě je pouze jeho částí.

To je otázka Těla Kristova jako celku. Něco jiného však je otázka místního sboru neboli církve v určitém místě. Otázka místní církve je jiného charakteru, zde však jde o církev jako celek – jako **Tělo Kristovo**. To je opravdu jen jedno.

K problému místního sboru – Tělo Kristovo je zde na zemi realizováno místními církvemi, sbory, které rovněž tvoří organický celek a o nichž se apoštolové podrobně rozvádějí.

### **... jeden Duch**

*Neboť my všichni, ... byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni týmž Duchem.*

Podivuhodná skutečnost **jednoho Těla** byla umožněna prostřednictvím jednoho Ducha – Ducha svatého. Ten je spojujícím prvkem jednotlivých částí či „úďů“ těla Kristova. Přítomnost Ducha svatého je nezbytným prvkem jednoty. *Vy však nejste živi ze své síly, ale z moci Ducha, jestliže ve vás Boží Duch přebývá. Kdo nemá Ducha Kristova, ten není jeho* (Ř 8,9). *Ti, kdo se dají vést Duchem Božím, jsou synové Boží* (Ř 8,14).

Pravou jednotu křesťanu vytváří právě Duch svatý. Nevynutí ji naše lidské úsilí ani naše snaha o její realizaci. V něm jsme se stali součástí Těla Kristova.

Křest Duchem svatým o letnicích byl počátkem vzniku církve.

Škoda, že se lidé neptají na Ducha svatého, ani na něj mnohdy neočekávají. Dají naopak na svého ducha. Proto je všude tolik nejednomyslnosti. Krásná jednota těla Kristova je podmíněna tím, že je bude řídit jeden Duch.

Jde o to, aby Duch svatý, kterého jsme dostali v okamžiku znovuzrození, v nás jednotlivých měl průchod, abychom se jím nechali vést, abychom ho nezarmucovali svými hříchy ani nehašovali tím, že neposloucháme to, k čemu nás vede. Ale právě tak je důležité, abychom mu nechávali průchod i v celku, v našich shromážděních.

Pán Ježíš řekl učedníkům při Poslední večeři: *Ale Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl* (J 14,26). A na jiném místě: *Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, neboť vám bude zvěstovat, co přijme ode mne* (J 16,13.14).

Hovořili-li jsme o jednotě těla jako o magnetu, složeném z jednotlivých elementárních magnetů, tvořených atomy, orientovaných do stejného směru, pak můžeme Ducha svatého připodobnit vlivu vnějšího magnetického pole, působícího polarizaci.

Právě Duch svatý působí, že se jednotliví členové církve natáčejí jedním směrem a jejich účinky se sčítají. Není ho vidět, vidět je ale jeho působení, právě tak jako ještě nikdo neviděl magnetické pole, ale účinky jeho působení.

Kéž na toto působení Ducha svatého očekáváme a necháme jej ve svém životě působit.

Závěrem lze shrnout působení Ducha svatého na tomto světě:

Vůči světu - *On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud* (J 16,8)

V životě jednotlivého věřícího ve smyslu Ř 8,9.14

Ve vztahu k církvi (viz příklad polarizace feromagnetického materiálu)

Poslední bod lze vztáhnout v souvislosti s tělem. Pojem **jeden duch** navazuje na pojem **jedno tělo**. Tělo a duch patří k sobě, tvoří nedílnou jednotu. Co je platné byt' i sebekrásnější a sebeurostlejší tělo, není-li v něm duch? Pak je mrtvé a po čase se začne rozkládat. Duch tělo oživuje, řídí je a vede je. Když tělo nemá ducha, je zcela bezmocné. Je jako golem bez šému.

To platí o našem lidském těle, ale právě tak i o církvi. Sebekrásnější a sebevětší církev, která není řízena Duchem svatým, je mrtvým tělem, je bezmocná a dříve či později se rozpadne.

Je vidět působení Ducha svatého ve společenství, ve kterém žijeme?

### **Jedna naděje**

Dalším prvkem společným pro všechny Boží děti je jedna naděje. O jakou naději jde? Lidé skládají naděje do různých věcí, někdo spoléhá na svou sílu, rozum, schopnosti, peníze, přátele a známosti.

V čem je jedna naděje, do které jsme povoláni? Co je naší křesťanskou nadějí? Je to další stupínek jednoty všech vykoupených. Ti, kdo jsou účastni **jednoho těla**, které řídí **jeden Duch**, mají **jednu naději**.

Křesťanská naděje sahá tam, kde lidé už naději nemají. Je ve věčném životě. Pavel píše o této naději v 1Te 4,13n: *Nechceme vás, bratří, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nermoutili jako ti, kteří nemají naději*. Dál pak hovoří o slavné naději vzkříšení a vtržení církve vstříc Pánu a končí slovy: *A pak už navždy budeme s Pánem*.

Korint'ánům Pavel připomíná, že *máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!* (1K 15,19). A pokračuje obsírně v popisu téže naděje.

Tuto křesťanskou naději zmiňuje také často ve svých obhajobách vůči žalobám, které na něho podávali Židé. Hovořival často o své naději ve vzkříšení (Sk 23,6; 24,15).

Velmi krásně nám tuto jedinečnou křesťanskou naději popisuje Jan: *Víme však, až se zjeví, že mu budeme podobni, protože ho spatříme takového, jaký jest. Každý, kdo má tuto naději v něho, usiluje být čistý, tak jako on je čistý* (1J 3,2,3).

Tuto naději nedává nikdo jiný než Pán Ježíš Kristus. Už nejsme cizí, odcizení, bez naděje – ale jeho majetek, jeho domáci, pro které si podle svého slibu brzy přijde. Proto Pavel končí v 1Te 4,18 slovy: *Těmito slovy se vzájemně potěšujte*. To platí i pro nás dnes!

### **Jeden Pán**

A to ne lecjaký, ale Pán pánů, sám Spasitel. Na světě bylo, je a asi ještě bude hodně pánů, ale jejich moc a sláva je velmi vratká. Dnes se jim lidé klaní a uctívají je, ale zítra je mohou obrazně i doslova vláčet bahnem a špínou a proklínat je.

Naše **jedna naděje** je v **jednom Pánu**, Ježíši Kristu. U něj tomu bylo jinak než u zmíněných pánů v tomto světě. Opustil dobrovolně svou slávu, kterou měl u svého Otce, a prošel utrpením, těžkostmi, potupou a smrtí, než vešel opět do slávy. Všechno to utrpení, pohana, i ta smrt na kříži – to vše bylo kvůli mně a kvůli tobě, to byla cena vykoupení, kterou zaplatil, abychom byli jeho majetkem. Je Ježíš i tvým Pánem?

Slovo **jeden Pán** má pro nás věřící ještě jeden hluboký význam – a tím je výlučnost. V životě křesťana má být jen **jeden** pán. Jsme si toho vědomi? Lidé často slouží více pánům a dostávají se tak do těžkých rozporů.

Pán Ježíš sám říká: *Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým potom pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i majetku* (Mt 6, 24). Komu sloužíme? Je Ježíš tvým svrchovaným pánem? Anebo máš pány dva, tři nebo ještě více? Ale to nejde bez úhony sloužit více pánům. Jen si vzpomeňme na ďábelníka z Gadary. Na otázku Ježíše, jak se jmenuje démon, jímž byl posedlý, odpověděl: „Legie“, protože jich bylo mnoho (legie čítala asi 6 000 mužů). Byla to řada pánů, která ho ovládala a každý z nich chtěl něco jiného. Jaký byl jeho život? Přečtěte si to např. v Mk 5,120. Podobně rozervaným životem budeme procházet i my, nebudeme-li mít jen **jednoho Pána**.

Pravá jednotu Božích dětí je možná jen tam, kde je Ježíš svrchovaným pánem. Nebudeme

moci zakoušet jednotu, budeme-li sloužit časným pánům kolem sebe.

### **Jedna víra**

A kolik jich přitom je! Židovská, islám, buddhismus, učení Konfuciovo, animismus a celá řada dalších. Že jen křesťanská? Ale která? Katolická, evangelická, anglikánská, metodistická, baptistická, křesťanskosborová?

Každý člověk něčemu věří. Předměty víry jsou velmi rozmanité a mnohdy protichůdné. Někdo věří pověrám a duchům zemřelých, někdo různým náboženským učením, někdo zase v lidský rozum a propracované vědecké teorie. Každý něčemu věří. Kdo nevěří ničemu, je ten největší ubožák.

Bez víry totiž není možné žít. A to ani v našem pozemském životě. Věříme hodinkám, kalkulačce, jízdnímu řádu, telefonnímu seznamu, nabídkám obchodních řetězců a já nevím čemu ještě.

Čím větší místo má víra v duchovním životě, kdy se jedná o věčný život. Toho bez víry nelze dosáhnout. Bible říká: *Bez víry však není možné zalíbit se Bohu. Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest* (Žd 11,6). A Pavel píše věřícím v Efezu: *Milostí tedy jste spaseni skrze víru* (2,8).

A právě teď nám jde o tu **jednu víru** – tu která vede ke spáse. Ne každá víra může člověka zachránit. Je-li předmět víry nepravdivý, může být víra sebepevnější, je marná. Ale ani víra v Boha samotného nemusí být dostačující. Jakub píše: *Ty věříš, že je jeden Bůh. To je správné. I démoni tomu věří, ale hrozí se toho* (Jk 2,19).

Jaká víra tedy může zachránit člověka? Jen ta jedna: „*Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě*“ (Sk 16,31). *Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný* (J 3,16).

Celá řada dalších míst Písma nám ukazuje, že jde vždy o tu **jednu víru**, víru v Ježíše Krista jako Božího Syna.

Mnozí teď možná namítnou: „Ale já přece v něho věřím. Věřím, že zde žil, že konal zázraky, o nichž píše Bible, že zemřel na kříži, že třetího dne vstal z mrtvých a po 40 dnech vstoupil na nebe...“ Tomu všemu můžeš věřit, a přece nemusíš být spasen, tato víra ti nemusí pomoci. Vím to z vlastní zkušenosti, také jsem tomu všemu věřil... a přitom věděl, že jsem ztracený hříšník.

Toto vše totiž ještě neznamená **věřit v Pána Ježíše**. Věřit v něj znamená věřit tomu, že On je opravdu tím, co o sobě říká, a že to, co slíbil, také udělá. Znamená to věřit, že je opravdu **Kristem**, tím poslaným a slíbeným **Mesiášem, Zachráncem, Božím Synem**, který zemřel za hříchy světa a tím i **za mne**. Věřit tomu, že je tím slíbeným Beránkem Boží, který snímá hřích světa, a že sňal i ten můj hřích, když jsem jej o to opravdově celým srdcem prosil. Věřit v něj znamená spolehnout se plně na něj, na to, co vykonal a věřit tomu, že to *již vykonal*.

To je ta **jedna víra v jednoho Pána** a v nic jiného. Mou spásu mi nevydobyly mé dobré skutky, bezúhonný život, má snaha, ale **On**, jedině **On** a nic jiného. Všechno ostatní je falešná víra.

Opusťme všechny ty lidské víry a mějme jen tu **jednu víru** – víru přinášející spásu, víru v Pána Ježíše Krista. Věříš v něj opravdově? Je tvým Spasitelem? Máš v něm věčný život? Vždyť on sám říká: „*Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?*“ (J 11,25.26)

### **Jeden křest**

Existuje spousta pohledů na to, co je to křest a jaký má význam. Existuje také celá řada forem křtu. Jedni křtí malé děti, jiní pouze dospělé lidi, někteří křtí pokropením vodou, jiní křtí

ponořením do vody. Pro jedny je křest životně důležitá svátost, jiní považují křest za vyznání víry. Někteří lidé se domnívají, že křest odstraňuje dědičný hřích a že teprve křtem se člověk stává křesťanem a může být spasen. Proto ta snaha děti pokřtít co nejdříve, aby nezemřeli jako pohané. Ale Písmo nikdy a nikde neučí, že křtem se z pohana stává křesťan. A tak dodnes běhá po světě spousta pokřtěných pohanů. A také nikde Písmo neučí, že křest odstraňuje hřích. Pro to není v Písmu opodstatnění. Prostředek pro odstranění hříchu je jen jeden – a to je krev Ježíše Krista (viz 1J 1,7).

Co je to vůbec křest a proč se lidé křtí?

Se křtem se setkáváme nejprve v novozákonní době. Křtil předně předchůdce Pána Ježíše, který mu připravoval cestu, Jan Křtitel. To byl křest pokání. Lidé si uvědomovali, že jsou hříšní a potřebují obmytí. Na znamení toho se nechali křtít v Jordáně. Možná, že skupina esejců, kteří se křtili v dobách Pána Ježíše, byli právě učedníci Jana Křtitele. Bible totiž hovoří o Janových učednících.

Pán Ježíš se sám nechal pokřtít a to Janem Křtitelem. Sám křest nepotřeboval a Jan se zdráhal ho pokřtít. Čteme o tom v evangeliích (Mt 3,13-17; Mk 1,9-11; L 3,21.22; J 1,29-34). Ale na Ježíšovu výzvu „*Připusť to nyní; neboť tak je třeba, abychom naplnili všechno, co Bůh žádá*“ ho pokřtil.

Pán Ježíš pak pověřil své učedníky, aby křtili ty, kdo se stanou Ježíšovými učedníky. Opět o tom čteme v evangeliích: *Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Duchu svatého* (Mt 28,19), (viz také Mk 16,15.16).

O významu křtu se dovídáme z Pavlova listu Římanům (6,3.4). Ponoření znamená ponoření do jeho smrti a povstání z vody znamená nový život s Kristem.

Takže **jeden křest** je ustanovení Pána Ježíše samotného, které ti, kdo věří v něj, konají jako vyznání toho, že s Kristem zemřeli a chtějí žít Bohu. Je to Ježíšovo výslovné přání a máme je tedy konat.



## **Jeden Bůh a Otec všech**

Nakonec se vše uzavírá v jediném Bohu, svrchovaném Pánu všeho, jímž bylo všechno učiněno. Křesťané mají jediného Boha, stejného jako Izraelci. Mojžíš kdysi řekl Izraelcům: *Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou* (Dt 6,4.5). A tak se dostáváme od jednoho Těla přes jednoho Ducha, který je ovládá, přes jednu naději v jednoho Pána skrze víru v něj a přes křest, jímž tuto víru vyznáváme až k **jednomu Bohu**, od něž všechno začíná a v němž se všechno uzavírá. Je tento Bůh i mým Bohem? Jaký mám k němu vztah?

Je to v mém životě tak, jak pokračuje text - **a Otec všech**? Je tento veliký a jedinečný Bůh v mém a tvém životě takto blízko? Znáš jej jako svého Otce? To je možné jen uvedenou cestou, cestou víry v Pána Ježíše. Ne každý člověk může k Pánu Bobu přicházet jako ke svému Otci!

Bratře a sestro, kteří vyznáváte, že Pán Bůh je vaším Otcem, vážíte si tohoto otcovského přístupu? Vždyť to vůbec není samozřejmé! Bůh je přece

*nade všemi*

je nesrovnatelný s nikým a s ničím ve své moci, slávě, možnostech a vlastnostech,

*skrze všechny působí*

používá všeho k tomu, aby dosáhl svých cílů a záměrů. Může disponovat všemi přírodními vlivy, může využít politického vlivu velmocí, dovede využít lidský rozum i lidskou pošetilost, aby dosáhl svých cílů s lidmi.

*... je ve všech*

Pán Bůh je vždy přítomen mezi svými dětmi, ať jsou kdekoliv. Není vázán místem ani časem jako my lidé. A je ve všech nás, nejen v někom, v lidech všech národů i ras.

## **Realizace jednoty církve – dary a služby (v.7 – 16)**

V předchozím textu byla definována jednota církve – Těla Kristova. Bylo uvedeno to, co má církev společného a v čem nesmí a nemůže být mezi Božími dětmi rozpor. Teď má Pavel na mysli druhou stránku mince – a to, jak se ta jednota realizuje. A tu vidíme **jednotu v různorodosti**. Už jsme si řekli, že jednota neznamena uniformitu, ale organické spojení a propojení různých členů, různých úřadů, které se samy mezi sebou vzájemně zásadním způsobem liší, jsou však vzájemně spojeny ke společné činnosti.

*7 Každému z nás byla dána milost podle míry Kristova obdarování.*

*8 Proto je řečeno: `Vystoupil vzhůru, zjail nepřátele, dal dary lidem.`*

*9 Co jiného znamená `vystoupil`, než že předtím sestoupil dolů na zem?*

*10 Ten, který sestoupil, je tedy tentýž, který také vystoupil nade všechna nebesa, aby naplnil všechno, co jest.*

*11 A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele,*

*12 aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby - k budování Kristova těla,*

*13 až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti.*

*14 Pak už nebudeme nedospělí, nebudeme zmítáni a unášeni závanem kdejakého učení - lidskou falš, chytráctvím a lstivým sváděním k bludu.*

*15 Buďme pravdiví v lásce, ať ve všem dorůstáme v Krista. On je hlava,*

*16 z něho roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podpírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno.*

## **Bůh – dárce všech darů**

Z našeho textu je zřejmé, že dárce je Bůh, zjevený v Kristu. Vždyť On je ten, který *‘Vystoupil vzhůru, zajal nepřátele, dal dary lidem.’* On je tím, který vedl zajaté z *domu služby* do pravé svobody Božích dětí. Musel sestoupit na tuto zem, aby nám tuto svobodu vydobyl, jak nám to ukazuje 9. verš. A je také tím, kdo po svém vítězství *také vystoupil nade všechna nebesa, aby naplnil všechno, co jest.* (v. 10) Vstoupil tak po dokonání díle zpět ke svému Otci do jeho slávy.

O něm bylo napsáno ve Starém zákoně: *„Já Hospodin jsem tě povolal ve spravedlnosti a uchopil tě za ruku; budu tě opatrovat, dám tě za smlouvu lidu a za světlo pronárodům, abys otvíral slepé oči, abys vyváděl vězně ze žaláře, z věznic ty, kdo sedí v temnotě“* (Iz 42,6.7).

O jednotlivých duchovních darech čteme velmi podrobně v 1K 12. Zde čteme důležitou spojitost ve verších 46: *Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech.*

Můžeme zde vidět dokonalost Boží jednoty, která by měla být vzorem nám. Poznáváme zde **jednoho Boha** ve třech podobách jako **Otce, Syna a Ducha svatého**. A ti tři jsou jedno. Vidíme, že veškerá Boží činnost je zde v naprostém souladu a součinnosti. Bůh nám dává své dary celou svou bytostí, vším, čím je. Duch je tím, kdo dává dary, jsou ke službě Božího Syna a Otec jim propůjčuje svou moc.

## Rozmanitost darů

Jak jsme si již řekli, nedal nám Pán Bůh všem stejné dary. Jsou velmi rozmanité. *7 Každému z nás byla dána milost podle míry Kristova obdarování.* Ne stejně, ale každému tolik, kolik Pán považuje za účelné a vhodné. My lidé bychom přidělovali buď stejně (aby se nehádali), nebo zase naopak podle svých sympatií nebo jiných nálad. Bůh ale dává podle skutečných potřeb těla. U něho není ani falešné rovnostářství, ani diskriminace nebo naopak protekce. Je to rozmanitost v množství. Ale je také rozdíl v kvalitě darů a také rozmanitost v druhích darů.

*11 A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele.*

To je jen část toho, co Bůh dal církvi. Ale již tyto dary jsou značně rozdílné – a přece mají vést k jednotě Božích dětí. Pavel to vysvětluje v 1K 12 na příkladu lidského těla jako souboru zcela odlišných orgánů, které tvoří harmonický a nerozlučný celek. Tělo se přece skládá z různých orgánů, z nichž je každý jiný (s výjimkou párových orgánů), a přece tvoří **jeden celek**. V lidském těle nemůže žádný orgán bez úhony chybět. Např. tělo má dvě ruce a dvě nohy. Nemá-li člověk jeden z nich, není to zdravý jedinec, ale invalida. Člověk má spoustu částí: hlavu, krk, trup, končetiny, ale také oči, uši, nos, ústa a také vnitřní orgány. Není-li cokoliv v pořádku, je zasaženo celé tělo a člověk není zdravý, ale je nějak postižený.

Aby to bylo všechno v pořádku – musí být něco nebo někdo, kdo ručí za to, že bude zachován zdravý vývoj. Proto píše Pavel v 1K 12,11: *To všechno působí jeden a týž Duch, který uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce.* Jak chce On, ne jak bychom si to přáli **my**. Dovedeme odhadnout, jaké by to bylo, kdyby to záleželo na našich přáních? To by bylo spousta očí, ale žádné uši, každý by chtěl všechno vidět, ale nikdo poslouchat. A samá ústa, protože každý by „do toho chtěl mluvit“ a kritizovat. Asi by takové tělo bylo bez rukou, protože by nebylo těch, kdo by byli ochotni dělat, zejména nepříjemné a nedocené úkoly. Zdravé tělo však potřebuje všechny orgány. Neřízený růst buněk je vlastně zhoubný nádor, je to rakovina. Díky Bohu, že rozdělení těchto darů je záležitostí Ducha svatého. Nebraňme mu v jeho činnosti!

My ve své zpozdilosti bychom byli rádi tím, čím nejsme. Vzpomínám si na své rané mládí. Když mi bylo asi 17 let, zpíval jsem spolu s dalšími mladými věřícími v pěveckém

sboru. Podle svých hlasových možností jsem byl zařazen mezi tenory. Ale mně se tolik líbil bas a vnímal jsem to téměř jako diskriminaci, že nemohu zpívat bas. Jak to znělo, když měl bas sólo! A tak jsem škemral o to, abych mohl zpívat bas, i když jsem na to pochopitelně neměl. Ale „aspoň jednu písničku!“ Chudák dirigent! Děťinské, vidíte? Dnes by mne to už ani ve snu nenapadlo. Dnes už vím, že k čtyřhlasému zpěvu je třeba nejen bas, ale i soprán, alt a tenor. Už vím, že i tenor má krásná melodická sóla. A co víc – dnes už si uvědomuji, že můj hlas není tak vynikající, jak jsem si myslel (jako ta vrána se sýrem). Ale tenkrát...!

To je jen maličký příklad pro ilustraci. Často se však setkáváme s něčím obdobným v našem duchovním životě. Často jiným závidíme jejich duchovní obdarování, chtěli bychom být jako oni. Uvědomme si, že je to děťinské.

Tak smýšleli věřící v Korintě. Všichni chtěli mluvit jazyky či uzdravovat nemoci, aby si jich ostatní vážili, když jim Pán Bůh svěřil takovou moc. Ale což žijeme proto, aby si nás druzí **vážili**? V takovém případě je to s naší vírou na pováženou! Věřící v Korintě (a mnohdy i dnes) nečekali na to, co Duch chce, ale žádali, aby jim dal to, co chtějí oni.

Jaké by to bylo, kdyby nám měl vyhovět? Dovedete si představit člověka s očima jako talíře? Pavel jim musel ukázat, že potřebujeme **všechny** dary a **všechny** orgány, má-li být Tělo Kristovo zdravé a ne jednostranně vyvinuté.

A tak dodává: *Dokud jsem byl dítě, mluvil jsem jako dítě, smýšlel jsem jako dítě, usuzoval jsem jako dítě; když jsem se stal mužem, překonal jsem to, co je děťinské* (1K 13,11).

Nebuďme dětmi, jako dospělí a odpovědní lidé se snažme konat to poslání, ke kterému nás náš Pán povolal. Nebojme se pracovat vskrytu, i když lidé naši práci neocení. Vždyť náš nebeský Otec to vidí – a to je důležité!

Podívejme se tedy na dary, které nám Bůh dal:

**Jedny povolal za apoštoly** – tj. Boží vyslance, kteří ustanovili učení Pána Ježíše. Bylo mnoho sporů o to, kdo je a kdo není apoštol. Byli to však ale lidé, které si osobně povolal Pán Ježíš. A bylo to jednorázové – apoštolové už nikoho po sobě neustanovovali jako své nástupce. Svého nástupce neurčil ani Petr, ani Pavel, ani nikdo z dalších apoštolů. Proto jsme dospěli k přesvědčení, že tento dar v prvotním slova smyslu už nemáme. Byl to počátek církve, kdy bylo třeba přímých svědků Pána Ježíše, kteří nám zanechali své poznatky o následování Pána Ježíše, Jeho slova a činy. Proto usilujeme zachovávat učení apoštolů.

Nicméně druhotný význam – vyslanec Páně, to nám zůstává dále. Máme být jeho vyslanci a podle toho se vždy a všude chovat.

I když tedy považujeme ustanovení apoštolů Pánem Ježíšem za uzavřenou záležitost, přesto musíme konstatovat, že všude tam, kde se rozvíjí víra v Pána Ježíše na novém místě v pohanském prostředí (a může to být i prostředí ateistické), se opětovně setkáváme se stejnými fenomény, jako byly v knize Skutků (zázračné vysvobození z vězení, uzdravení nevléčitelných chorob, vzkříšení z mrtvých, mluvení místním jazykem bez předchozího učení apod.) V určitém smyslu lze tedy mluvit i o různých misionářích jako o apoštolech – např. Jan Williams – apoštol Jižních moří apod.

### **... jiné za proroky**

V prvotní církvi byli také proroci – je o nich zmínka vícekrát. Patřil mezi ně Agabus, který předpověděl hlad za Klaudia (Sk 11,28) a zatčení Pavla (Sk 21,10). Patřily mezi ně dcery Filipovy (Sk 21,9). Ale také Barnabáš, Simeon zvaný Černý, Lucius z Kyrény, Manahem, který býval druhem tetrarchy Heroda, a Saul (Sk 13,1). Musel mezi ně patřit i pisatel jediné prorocké knihy Nového zákona apoštol Jan.

Po uzavření kánonu Písma už zřejmě nemáme takovéto proroky, se kterými se setkáváme

v Písmě. Ale prorocká služba je velmi potřebná a existuje dále. Pavel přece v 1K 14 píše: *Chtěl bych, abyste ... měli prorocký dar (abyste prorokovali)* (v.5) a také dále: *A tak, bratři moji, horlivě se snažte prorokovat...* (v.39)

Co to znamená?

Potřebujeme si vysvětlit význam slova „prorok“. V Písmě jsou v hebrejštině použity tři výrazy (viz např. Nový biblický slovník). Jedním z prastarých názvů proroka byl také „vidoucí“ – ten, který vidí (a oznamuje lidem) Boží vůli. Jiné dva z těchto výrazů znamenají „povolání“ (Bohem) a „volající“. Někteří proroci ani neprorokovali budoucí věci. Ale k prorokům se lidé obraceli, aby věděli, co si Bůh přeje. Proto byli např. na dvoře Davidově proroci Gád a Nátan. Prorok byl prostředníkem mezi člověkem a Bohem, zastupoval Boha v jednání s člověkem, prostřednictvím proroků Bůh zjevoval svou vůli lidem (je to protiklad ke knězi, který je prostředníkem mezi Bohem a člověkem, zastupuje lidi před Bohem, přinášel jejich oběti. Proroci přinášeli „výrok Hospodinův“. A tento význam prorocké služby zůstává dodnes. „Prorokovat“ znamená zjevovat lidem, co Bůh s nimi zamýšlí a co si přeje. Je to služba i dnes velmi důležitá.

### **... jiné za zvěstovatele evangelia**

Tedy ty, kteří šíří radostnou zvěst o spáse, záchraně v Ježíši Kristu. Je to úkol pro všechny křesťany, ale přesto existují lidé, kteří jsou v této činnosti výjimeční. Jsou „evangelisty“. Je třeba lidí, kteří dovedou jiným předávat srozumitelným způsobem zprávu o tom, jak velice je má Bůh rád. Buďme vděční za ty, kdo se dovedou efektivně přiblížit k lidem kolem sebe a zvát je ke svému Pánu. Nejde jen o to, abychom o Ježíši mluvili, ale abychom mluvili tak, aby nám lidé porozuměli, aby pochopili jádro zvěsti a mohli jí uvěřit. Je to velmi důležité. Uvěřili jsme jen proto, že byl někdo, kdo nám zvěst evangelia předal. *A jak mohou uvěřit v toho, o kom neslyšeli? A jak mohou uslyšet, není-li tu nikdo, kdo by ho zvěstoval? A jak mohou zvěstovat, nejsou-li posláni?* – ptá se právem Pavel v Ř 10,14,15. Proto jsou zvěstovatelé evangelia velmi důležitým darem Pána církvi.

Je to zároveň výzva i pro nás. Ne všichni budeme Billy Grahamem, Ulrichem Parzanyim nebo Moodym či Spurgeonem. Jsme za ně Pánu Bohu vděční. Nezapomínejme však na to, že být svědkem Pána Ježíše je naším posláním.

### **... jiné za pastýře**

Pastýřská služba je jednou z velmi potřebných služeb v církvi. A můžeme říci, že všude narážíme na nedostatek skutečných pastýřů. To není jen „pastor“ (i když tento název je odvozen ze slova „pastýř“), ale někdo, kdo se svými „ovečkami“ žije, komu na nich záleží. *Dobry pastýř položí svůj život za ovce* – říká ten nejlepší pastýř v J 10,11. Pastýřská služba dnes velmi chybí. O věřící lidi je třeba pečovat. Jestliže Bible je nazývá ovce, činí tak právem. Nejsou zcela samostatní, nevystačí si sami, i když si to řada z nich ke své škodě myslí. Mají své potřeby, potřebují radu, pomoc, potřebují se svěřit se svými těžkostmi, boji, problémy a mnohdy i pády. A to nejde každému. Pastýře potřebujeme všichni – i ti, kdo jsou křesťany již celá desetiletí. Tím více pak ti, kteří nedávno uvěřili.

Pastýř se stará o své svěřence – má s nimi soucit, dovede je pochopit, pomoci, poradit, ale je-li třeba, i napomenout a varovat před nebezpečím. V dnešní době vládne všeobecný nezáměr a lhostejnost vůči druhým a z toho pak dochází k odcizení lidí. Na druhé straně přehnané vměšování se a překračování diskrétního prostoru vede u lidí k obranné reakci. Dobry pastýř musí i toto respektovat a umět zachovat potřebný odstup – dokud není pozván dále.

Jak je tomu s námi? Jaký je náš vztah k lidem ve shromáždění? Jak se chováme k „domácím víry“ a jak k našim hostům? Jsou nám lhostejní? Pak se nedivme, že do shromáždění přestávají chodit.

Billy Graham jednou řekl, že kdyby se maminky staraly o novorozeňátka tak, jako my

křesťané o znovuzrozené lidi, že by lidé brzy vymřeli.

Máme ve svém okolí bratry (ale právě tak to mohou být i sestry!), kteří dovedou být pastýři? Kteří dovedou navštívit nemocné, také ty, kteří přestávají chodit do shromáždění, nebo všimnout si osamělých ve společenství? Pastýře opravdu potřebujeme víc než kdy jindy a než cokoliv jiného!

### **... a učitele**

Tím, že jsme se znovuzrodili, náš duchovní život nekončí – ba naopak, právě začal a spolu-vykoupení očekávají, že budeme růst. Vždyť život zrozením nekončí, ale začíná. Stejně jako v pozemském životě předpokládáme růst a učení se novým věcem. Je velmi zlé, když dítě přestane růst a ustrne na určitém stupni vývoje. Narodí-li se malinké dítě, začíná nikdy nekončící proces výuky. Musí se naučit jíst, chodit, mluvit, číst, psát, počítat, a když to vezme-me dnes, musí se naučit používat mobil, PC, musí se vyučit zaměstnání... a pak se musí učit pracovat, jednat s lidmi, žít s manželkou, vychovávat děti... a pak naopak učit se žít v důcho-du... pořád je co se učit.

Je smutné, že v životě víry je víc než mnoho infantilních křesťanů. Křesťanů, kteří uvěřili v Ježíše, a to jim stačí. „Co po mně ještě chcete, vždyť jsem spasen?“ – ptají se překvapeně.

Mnoho z těchto věcí se můžeme naučit. Ne každý ale má dar učitele, ne každý dovede získané dovednosti předávat dál. Buďme vděční za učitele, kteří nás vedou v cestě za naším Pánem.

## **Proč jsme dostali duchovní dary?**

*12 aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby.*

Duchovní dary nejsou samoučelné. Nebyly nám dány proto, abychom se jimi chlubili, abychom je obdivovali (jejich výjimečnost, jejich skvělost), dostali jsme je proto, abychom jimi sloužili.

Tyto dary jsou dány proto, aby naše služba mohla být smysluplná a aby byla efektivní. V lidském těle každá činnost vyžaduje specifický orgán. Není to tak, že by každý orgán dělal cokoliv. Žaludek nebude nikdy okysličovat krev, plíce nebudou nikdy trávit potravu.

Pro naše úkoly v církvi potřebujeme určité specifické dary – a Pán Bůh je dává, abychom se na dílo služby připravili. A tato příprava nemá být leccaká, ale máme být připraveni *dokonale...*

*... k budování Kristova těla, 13 až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti.*

Jde tedy o dokonalost. Zde na této zemi se dokonalosti v absolutní míře nedočkáme. Ani v životě jednotlivce – to Pavel vyznává ve Fp 3,13.14: *Bratří, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, jíž je Boží povolání v Kristu Ježíši, a tím spíše ne v životě církve. Dorůst zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti, je běh na dlouhou trať. Ale o tento běh k dokonalosti nám má jít. Potřebujeme k němu vynaložit všechno své úsilí.*

## **Nebýt dětmi**

Jedním ze znaků *zralého lidství* je stálost. Říká se, že slovo dělá muže. Pochopitelně slovo dodržené, ne jen slíbené, slovo, které platí. Zralý člověk nepodléhá vrtochům a náladám. Jedná zásadově, hledá pravdu a v poznané pravdě stojí, i kdyby měl utrpět škodu. Takovými lidmi pravdy máme být. Nemáme být jako malé děti, které jsou nestálé a nevyrovnané. Dnes chtějí něco, čeho si zítra ani nevšimnou. My však máme být stálí a nebýt zmítáni. Proto dává

Pán evangelisty, kteří přináší skutečné evangelium draze zaplacené milostí, proto potřebujeme pastýře, aby pečovali o neutvrzené lidi, aby je potěšovali, povzbuzovali a pomáhali jim nést břemena. Proto dává učitele, kteří přinášejí zdravé učení, abychom byli stálí.

Proto Pavel píše dále:

*14 Pak už nebudeme nedospělí, nebudeme zmítáni a unášeni závanem kdejakého učení - lidskou falší, chytráctvím a lstivým sváděním k bludu.*

A kdyby to byl jen závan, ale mnohdy přímo vichřice – a jaké škody dovedou napáchat! Kolik je jen nejrůznějších falešných učení a kolik je těch, kteří jsou jimi vláčeni, kteří nekriticky podléhají tomu, s čím se setkají. Mnohdy prožíváme bolestnou zkušenost, že naši bratři jsou nestálí, každou chvíli hledají nové, lepší učení, pachtí se blíž nedefinovaným „vyšším poznáním“. A přitom ve skutečnosti nic vyššího a lepšího tu není. Je to jen lidská faleš, chytráctví a lstivé svádění k bludu.

Není nic lepšího než to, co nám Pán Bůh zjevil ve svém slově. Stůjme na tom, co říká Písmo a na tom mějme dost.

Takovými dětmi byli věřící v Korintě. Nadchli se různými dary – charismaty, které byly velmi atraktivní a všichni po nich toužili. Pavel musí usměrňovat jejich dětinskost. Píše jim proto: *Usilujte o vyšší dary! A ukážu vám ještě mnohem vzácnější cestu* (1K 12,31). To muselo být něco pro Korintany, kteří byli na své duchovní dary příslušně hrdí. „Co nám asi může ještě nabídnout?“ – mohli si myslet mnozí z nich. A Pavel jim to připomíná ve své nádherné písni o lásce jako o nejvyšším daru. To je ta vyšší cesta.

Prococtví ustanou, jazyky utichnou, učení se ztratí, ale láska, ta zůstává na věky. A pak dodává, že dokud byl dítě, přemýšlel a mluvil jako dítě, ale jako dospělý tyto dětinské názory opustil. Kež i my dokážeme opouštět své dětinské představy o tom, co má v životě víry cenu a kdo je v Božím království největší. Není to ten, kdo má největší poznání, nejvzácnější dary, ale ten, kdo je služebníkem všech.

## **Výzva k růstu**

Je třeba růst správným směrem, jak jsme si to právě nastínili. Tedy růst do Krista, tedy aby Kristus rostl v nás a naše já se menšilo. To nastiňují další dva verše:

*15 Budme pravdiví v lásce, ať ve všem dorůstáme v Krista. On je hlava,*

*16 z něho roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podpírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno.*

Tento růst má dvě základní podmínky: **pravdivost/pravdu a lásku**

### ***Budme pravdiví***

Má-li dojít ke skutečnému duchovnímu růstu, je nezbytným předpokladem pravda či pravdivost. Tam, kde je v jakékoliv formě přetvářka či faleš, nemůže být řeč o růstu do Krista. Lež je nemyslitelná v žádné formě (ani tzv. milosrdná lež). K tomu patří i upřímnost. To je víc než pravdomluvnost. Zde nejde jen o řeč, ale i o smýšlení. Být upřímný znamená nemít vedlejší úmysly. Neupřímný člověk nemusí lhát, může říkat čistou pravdu a nic než pravdu.

Stejně nezbytná je i **láska**.

Bez lásky rovněž není růst v Krista možný. Láska nemůže být ale jen sama o sobě. Jistě všichni známe pojem „opičí láska“. Opice dají svým potomkům všechno, rozmazlují je. Malá opičátka jsou středem vesmíru. Někdy to tak dělají i lidé. Výsledek – rozmazlení fracci. Taková láska ve skutečnosti ublíží.

Pravda a láska musí jít společně ruku v ruce. Pravda bez lásky nepomůže, naopak zabíjí. Nepotřebujeme jen znát pravdu, ale i pomoc. A láska bez pravdy, nekritická, „opičí“ je rovněž nebezpečná, vede k nesamostatnosti, ke spoléhání se na druhé a ke zneužívání druhých.

Naše pravda musí být laskavá a láska pravdivá.  
... *ať ve všem dorůstáme v Krista. On je hlava*

### **ve všem**

Náš růst má být všestranný. Máme být podobni Pánu Ježíši vždy a ve všem, nejen v tom, co se nám daří, co je pro nás přirozené, ale i v tom, co nám nejde.

V běžném životě nám také jde o růst, ať jde o růst majetku, nebo kariéry či profese. Dobře si uvědomujeme, že to, co jsme dosáhli dnes, už bude zítra málo, že musíme růst a vzdělávat se dál. A lidé činí vše možné i nemožné pro svůj růst, aby nezakrněli.

My máme růst do Krista – do jeho podoby. Uvědomujeme si, že je to stejné jako v občanském životě, že záleží na našem postoji? Máme růst – nebo přesněji dovolit Kristu, aby v nás rostl. Je smutné, že řada křesťanů o tento svůj duchovní růst vůbec neusiluje. Stačí jim to, co dosáhli včera a chtějí z toho žít celá další desetiletí. Ale to nejde.

Růst v Krista něco stojí. Neobejde se bez sebezapření, bez nesení kříže a následování. V Božím království je velký jen ten, kdo je služebníkem všech.

### **On je hlava**

Hlavou církve je Ježíš Kristus, nikdo jiný. Žádný papež, žádný patriarcha, žádný člověk nemůže zaujmout toto místo. Pokud tak činí, je to výslovně svatokrádežný čin. Toto místo je vyhrazeno výslovně Ježíši Kristu.

Hlava je řídicí centrum celého organismu. Rozhoduje o tom, co bude tělo dělat. Odsud vycházejí všechny povely k jednotlivým orgánům pro jejich činnost. Zde jsou centra jednotlivých smyslů, zde se scházejí informace od jednotlivých čidel. V tomto ohledu se má církev podobat lidskému tělu.

Boží pravdy nelze pochopit jinak než cestou zjevení.

A ještě jeden postřeh. Veškerý pokrm pro tělo zajišťuje hlava (protože na ní jsou ústa). Je možná samozřejmě i výživa nitrožilními injekcemi – ale to není normální způsob obživy.

Máme-li růst, potřebujeme svou hlavu Krista i jako svůj zdroj pokrmu i nápoje. Nezapomínejme na to.

*16 z něho roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podpírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno.*

Růst církve je i v tom, že to není jen souhrn jednotlivců, kteří se občas setkají na společné bohoslužbě. Je to organismus, ve kterém jsou jednotlivé prvky spolu svázány (v našem případě je použit obraz kloubů – pružného, ale přitom pevného spojení), tvoří jeden celek, kde se jednotlivé prvky vzájemně podpírají. Proto má naše tělo kostru, která tvoří pevný tvar těla. Bez kostry by tělo bylo beztvaré a také do značné míry bezmocné. Pak jsou zde svaly, které těmito kostmi pohybují, jsou zde žíly, které je vyživují atd. Lidské tělo je velmi složitý organismus, kde jeden orgán slouží druhému. Právě tak je i církev velmi složitý útvar – ale jedno je zde stejné. Jednotlivé orgány budují ty ostatní.

## **Starý a nový člověk**

V následujícím oddíle Pavel píše o velké změně, ke které došlo vlivem Božího aktu záchrany.

*17 To vám říkám a dotvrzuji jménem Páně: nežijte tak, jako žijí pohané podle svých marných představ.*

*18 Mají zatemnělou mysl a odcizili se Božímu životu pro svou nevědomost a zatvrzelé srdce.*

*19 Otupěli, propadli bezuzdnosti a s chtivostí dělají hanebné věci.*

*20 Vy jste se však u Krista takovým věcem neučili*

- 21 *pokud jste ovšem o něm slyšeli a byli v něm vyučeni podle pravdy, která je v Ježíši.*  
22 *Odložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyne klamnými vášněmi,*  
23 *obnovte se duchovním smýšlením,*  
24 *oblecte nové lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy.*

## Vlastnosti starého člověka

### **...pohané žijí podle svých marných představ.**

Co to znamená? Tato slova se dají překládat různě. Dr. Petru překládá: „Jeich smýšlení je neplodné...“ Je spousta lidí, kteří žijí vysloveně destruktivně. Omezují se jen na kritiku nedostatků, ty vidí velmi ostře, ale sami řešení nemají a ani je nehledají. Kritika je potřebná. Nelze mlčet a trpět nedostatky. Ale význam má jen taková kritika, která ukazuje, jak z toho ven, jak problém řešit. Jinak postrádá smysl.

Jiný překlad říká: „Mají prázdnou mysl...“ Kdybychom to chtěli vyjádřit jinak, řekli bychom: „nemyslí vůbec“. Mnoho lidí bezmyšlenkovitě přebírá názory jiných a naučenými frázemi je reprodukuje. Německý pastor Wilhelm Busch jednou napsal: „... tehdy jsem poprvé zažil, jak dalece se lidé vzdali samostatného myšlení ve prospěch mechanického opakování a podléhali líbivým heslům... musím připojit, že jsem se s tímto jevem setkal později i u tzv. vzdělaných lidí. Hesla, jimiž odmítali Boží pozvání, byla sice jiná, ale rovněž nebyla výsledkem vlastního přemýšlení. Někdy se mi zdálo, že někdo lidem odňal mozek a zasadil jim do hlavy místo něho gramofonové desky, které se roztočí jen na určitá hesla... Nejzarmoucenější jsem, setkám-li se s touto skutečností u věřících křesťanů...“ (Vzpomínáme v mé pracovně, str. 33,34).

Charakteristický rys dnešní „instantní“ doby je přebírání již hotových prefabrikovaných názorů. Je to hlavně vlivem masmédií, které nepřimo lidem vnucují určité názory. Masívní propaganda dovede lidi přesvědčit, že právě tento způsob jednání je „normální“, protože to tak dělají všichni. To se projevilo výrazně za dob fašismu, ale dnes pod vlivem médií a reklamy je to obdobné.

Jak je tomu s naší myslí – není také „prázdná“? Věřící v Beroi přemýšleli o tom, co jim Pavel vyprávěl, zda tomu tak opravdu je. Následujme je a nepřebírejme nekriticky to, co říkají „autority“. I ony se mnohdy mýlí. Je jen jeden, kdo se nemýlí, a to je sám Bůh. Jeho výroky jsou „sedmkrát protříbené“. Pán Bůh nám dal rozum, cit a svědomí, abychom dovedli rozsuzovat, zda to, co je nám předkládáno, je správné.

Německé překlady, jak Lutherův, tak i elberfeldský toto místo překládají jako „ješitnost“ myslí. Neříká nám to nic? Není velkou překážkou našeho myšlení naše ješitnost?

Vedle marných představ je také řeč o **zatemnělé myslí**. Pavel k tomu v Ř 1,21.22 poznamenává: *jejich myšlení je zavedlo do marnosti a jejich scestná mysl se ocitla ve tmě. Tvrdí, že jsou moudří, ale upadli v bláznovství*. Lidé nedovedou moudrost využít k dobrému. Až příliš často jsou velké vynálezy a objevy nejprve zneužity proti lidem a teprve až potom se hledá, jak je využít k dobrému. Nemusí jít přitom zrovna o objev a využití atomové energie. Lidé jsou oslněni a opojeni vlastními úspěchy a mnohdy nedovedou posoudit důsledky svého jednání.

### **...odcizili se Božímu životu**

18 *Mají zatemnělou mysl a odcizili se Božímu životu pro svou nevědomost a zatvrzelé srdce.*

Člověk je tvor společenský. Bůh nás tak stvořil, že nemůžeme žít trvale sami. Potřebujeme někoho, s nímž bychom se sdíleli, vždyť člověk jako jediný tvor na celé zemi má dar sdílení myšlenek – dar řeči. Potřebujeme někoho, komu bychom se svěřili se svými radostmi a starostmi, toužíme být v přítomnosti někoho, kdo je nám blízký.

Byl to Boží záměr, aby člověk žil ve společenství. S Bohem i s lidmi. Pán Bůh si přál, aby lidé byli lidem bratry a sestrami, aby se měli vzájemně rádi, aby si pomáhali a žili v míru



a v přátelství.

Jak se však ale lidé chovají? Boha nemohou potřebovat. Omezuje je, ničí jim kariéru, klade jim požadavky... a tak lidé Bohu nevěří a také nevěří v Boha, popírají ho a staví se proti němu.

A lidé mezi sebou? „Homo homini lupus“ – *člověk člověku vlkem* – každý myslí jen na své zájmy. Lidské dějiny jsou především dějinami válek, vražd, zrady, věrolomnosti a nepřátelství. Přesně tak, jak se s tím denně setkáváme ve zprávách médií. Lidé se odcizili Božímu způsobu života. Ale tím se odcizili zároveň i sami sobě.

Dnes je moderní mluvit o fenoménu odcizení. Lidé jsou si v podstatě čím dál tím více cizí. Dokonce i ti naši nejbližší, životní partneři a ostatní rodinní příslušníci jsou nám mnohdy tak vzdálení! A to zvláště s nástupem počítačů. Každý si žije svůj vlastní iracionální virtuální život, který se skutečným životem má jen tak málo společného. Dnešní člověk v železobetonovém mrakodrapu má ke svému sousedu mnohem dál, než kdysi lidé, kteří žili kilometry od sebe na samotách. Lidé jsou osamělí a osamocení. Nemají nikoho. Paradoxní – osamocení uprostřed hlučícího davu.

A tak neznáme souseda v domě, manžel nemá ani tušení, co trápí jeho ženu, děti netuší, co trápí jejich rodiče a naopak. Každý si žije na vlastní pěst sám pro sebe.

Jak je tomu s námi křesťany? Měli bychom být jiní, měli bychom žít jako jedna rodina. Víme ještě, co dělá ten starý bratr, který už dlouho nebyl ve shromáždění? Jdeme ho občas navštívit? Anebo ho už vlastně ani neznáme?

### **... pro svou nevědomost a zatvrzelé srdce.**

Stav odcizení není náhoda. Má své příčiny. Je to předně naše nevědomost a neznalost. Lidé nevědí, jak správně žít. Mnohdy jim nelze upřít snahu, ale je marná, protože na to lidé jdou ze špatného konce.

Základní nevědomost je ta, že lidé se neuvědomují, že **člověk je ve svém principu porušený a špatný**. Pořád si myslíme, že člověk je vlastně dobrý a že jen nepříznivé vnější okolnosti jej nutí být zlým. Myslíme si, že změnou prostředí a výchovou se člověk musí změnit k lepšímu. Ale to je fatální omyl. Člověk se k dobru vychovat nedá – zůstává stále stejný. Jeho kvalita se nemění – jen se dá přivést k větší rafinovanosti a opatrnosti, aby nebyl při konání zla přistižen. Ale dostatek neodnaučí zloděje krást ani závistivce nezavíjí závisti. Naopak – s jídlem pouze roste chuť. Ke skutečné nápravě člověka je jen jedna cesta a ta se jmenuje **znovuzrození**. To je první předpoklad k nápravě člověka. Jen to, co začne Bůh, má skutečnou cenu, protože mění samu podstatu člověka. Proto jsou všechny pokusy lidí o nápravu společnosti marné. Ze špatných lidí totiž nelze vybudovat dobrou společnost. Asi jako ze špatného materiálu nevybudujeme dobrou stavbu. Základní chybou je špatná diagnóza. Pohled do dějin tuto pravdu jednoznačně potvrzuje.

Lidskou podstatu výstižně popisuje Bible v Ř 3,1018. Je pravda, že se vždy neprojeví v plné nahotě, ale ve skutečnosti taková je. A jsou to paradoxně právě životní okolnosti, které nedovolují člověku, aby to, co v něm dříme, se plně rozvinulo. Okolnosti nutí lidi ovládat se. Ve skutečnosti je celý svět před Bohem vinen (Ř 3,19).

Proč tohle lidé nevědí? Copak Bůh lidem nechce pravdu zjevit? Problém je ve druhé příčině odcizení. Ta je horší než první, protože ji zapřičiňuje. Je to lidské **zatvrzelé srdce**. Lidé se vůči Bohu zatvrdili a odmítají nabízenou pomoc. Chtějí dál jít cestou, kterou považují za správnou. Lidská zatvrzelost je příčinou nevědomosti a ta je příčinou vši lidské bídy. Komu není rady, tomu není pomoci.

Proč to tak podrobně rozvádím? Má to totiž význam i pro církve. Nemáme žít jako pohané. To, co jsme si řekli, by se nás týkat nemělo. Odcizení bychom ani neměli znát. Ale lhali bychom, kdybychom řekli, že nás se to netýká.

Víme, co dělají a jak žijí naši staří a nemocní spolupoutníci na cestě víry? Víme o tom, kdo potřebu-

je pomoc, a to mnohdy hned, neodkladně? Co je s těmi, kdo jsou na cestě opustit společenství? Proto ten Pavlův důraz: *To vám říkám a dotvrzuji jménem Páně: nežijte tak, jako žijí pohané.* V našem životě má dojít ke změně. Nemáme žít život toho starého člověka. Kéž nám Bůh k tomu pomáhá.

### **... propadli bezuzdnosti**

To je další projev pohanství – starého, zkaženého člověka. Když Pán Bůh dával svému lidu normy pro mravní život, řekl nakonec: *Ničím z toho všeho se neznečišťuj, neboť tím vším se znečišťují pronárody, které před vámi vyháním* (3M 18,24).

V dějinách lidstva dosáhla často nemravnost vysokého stupně. A podíváme-li se do dějin, byla vždy předzvěstí přicházejícího úpadku a nastupujícího Božího soudu. Příkladů máme nespočet – Sodoma, Babylon, Egypt, starověký Řím či Francie za Ludvíka XIV – krále Slunce.

*19 Otupěli, propadli bezuzdnosti a s chtivostí dělají hanebné věci.*

### **Odvrhli stud**

Vidíme to zřetelně i dnes. Lidé se za své zlé nečisté myšlenky a skutky vůbec nestydí. Ba naopak se jimi chlubí. Nazývají to upřímností a pravdivostí, když dávají průchod zlu, které je v nich a ostatní, kteří jejich názory nesdílejí, považují za maloměšťáky a šosáky.

Zmizel stud v odívání – nahota se vystavuje bez jakéhokoliv studu. Stačí jen projít kolem novinového stánku.

Zmizel stud v řeči – lidé dneška s oblibou vedou nemravné a dvojsmyslné řeči. Mnozí dokonce ani o ničem jiném nedovedou mluvit. To, co je v lidském životě to nejkrásnější, se stalo předmětem oplzlých hovorů a vtipů.

Zmizel stud v jednání – lidé odbourali zábrany, padly poslední předsudky. To, co dříve bylo naprosto nemyslitelné a absolutní tabu, dnes koná bez zábran spousta lidí. Začalo to homosexualitou – lega-lizovala se. Dnes usilují homosexuálové o možnost legálně vychovávat děti. Člověk si klade otázku – jak je budou vychovávat? K jaké orientaci? A jaké to bude mít dopady na společnost, na růst další zdravé populace? Po homosexualitě dochází na další úchylky, jako je např. incest. Dříve nemyslitelné, dnes už řada lidí je ochotna jej tolerovat (neřku-li dokonce praktikovat). Svědomí lidí opravdu otupělo – lidé hledají další dráždiva, vskutku *propadli bezuzdnosti a s chtivostí dělají hanebné věci.*

Není to poprvé v historii lidstva. Zabýváme-li se dějinami, zjistíme, že to není nic nového pod sluncem. Je však třeba uvědomit si, že vždycky v historii následovaly Boží soudy.

Abrahamovi potomci si museli 400 let počkat, než se naplní nepravost původního obyvatelstva (viz Gn 15,16). Pak byli vyhnáni a Izrael byl důrazně varován, aby tyto zvyky nepřipustil ve svém národě (např. Dt 9,36).

Podobná situace byla v době vrcholu moci Římské říše – a pak následovaly nájezdy barbarů – a obrovská říše se rozpadla jako domeček za karet. Přišel Boží sud.

Bezuzdnost v sexuálním životě panovala také ve Francii za krále Ludvíka XIV – krále Slunce. Výsledkem pak byla Velká francouzská revoluce, která byla projevem Božího soudu.

Nemyslíte, že dnešní uvolněná doba (od 60 let minulého století) nepovede také k Božímu spravedlivému soudu? Není už např. existence HIV (která dříve nebyla známá) – jedním z těchto soudů?

A příčina tohoto otupění a bezhlavého vrhnutí se do víru vášní? Můžeme něco vytušit i z jednotlivých překladů tohoto místa. Jsou to možné pohledy. Zajímavý je kralický překlad tohoto místa: *Kteřížto zoufavše sobě, vydali se v nestydatost, aby všelikou nečistotu páchali s chtivostí.* Zoufalost z nesmyslnosti lidského života bez Boha, z toho, jak život nezadržitelně plyne, vede k zoufalé snaze urvat, co se dá. Proto ono „*Jezme a pijme, stejně zítra zemřeme!*“ (Iz 22,13)

To však není jediná příčina. Petru např. překládá: „*jsou nevnímaví, a proto se oddávají pro-*

*stopášnosti“.*

Bezcitnost – otupělé svědomí. Cit pro to, co se hodí a co je případné, se lidem vytratil. Lidé jsou bezcitní a cyničtí. Svědomí je možno otupit tak, že už člověk ani nevnímá, co je špatné. Otupěné a zahlušené svědomí je příčinou toho, že lidé bez zábran konají zlo. Ztrácejí smysl pro pravdu, spravedlnost, čistotu, mravnost a poctivost. Konají bez zábran to, co jim okamžitě přináší výhody.

„Když se svědomí poprvé umlčí, je zde pocit bolesti. Ale čím víc je tento hlas umlčován, tím je slabší a jemnější, pocit bolesti je méně pronikavý, až je nakonec možno dostat se nad pocit bolesti...“ (viz Efežanom – tajemstvo církvi – William MacDonald).

## **Nový člověk**

Předchozí verše nám ukázaly další pohled na stav „starého člověka“ a projevy jeho života. My jsme však v Kristu „nové stvoření“, a proto nemůžeme žít tak jako lidé bez Krista.

*20 Vy jste se však u Krista takovým věcem neučili*

*21 pokud jste ovšem o něm slyšeli a byli v něm vyučeni podle pravdy, která je v Ježíši.*

Ve slovech *pokud jste ovšem o něm slyšeli* je důraz na to, že opravdové Boží dítě, které uslyšelo povolání Páně, už nemůže žít starým způsobem života. Kdo žije dál s klidným svědomím starým způsobem života, by si měl velmi vážně zabývat otázkou, zda je **Božím dítětem**, zda je opravdu spasen, aby nebyl oklamán ke své vlastní záhubě. Hlas Pána je tichý a kdo neslyší **jeho** povolání, nemůže být o něm ani *vyučen podle pravdy* a tedy ani nemůže žít novým životem.

V následujících verších nám Pavel obecně zobrazuje princip cesty k novému životu. Platí obecně **pro všechny lidi** – věřící i nevěřící. Velký důraz obvykle klademe na jeho váhu pro nevěřící lidi, ale naprosto stejně platí i pro každého věřícího člověka v **každém** poklesku. Je jen jedna cesta k **nápravě člověka**. Tato cesta, jak nám ji Pavel ukazuje, má tři fáze, které si nyní ukážeme:

### **Odložení starého člověka**

*22 Odložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyne klamnými vášněmi.*

To, co jsme dříve činili, musíme bezpodmínečně opustit – jinak se nedostaneme dál. To, čím jsme žili a co jsme dělali, musí stranou. Často děláme zásadní chybu – chceme následovat Krista se všemi svými zálibami, zájmy a požadavky. Ty ale máme *odložit*. Pán Ježíš řekl jednou učedníkovi, který se chtěl nejprve rozloučit se svými příbuznými: „*Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět, není způsobilý pro království Boží*“ (L 9,62).

Rád bych zde položil důraz na slovo *odložte*. Máme „odložit“ – ne „odkládat“.

Mnohdy „odkládáme“ starý život celá léta a stále s tím nejsme hotovi a budeme-li pokračovat stejným způsobem, moc nepokročíme. Zde je třeba rozhodnost. Musíme razantně „odložit“, jednou provždy skoncovat s tím, co Bible nazývá „starým životem“. Bratr Miroslav Osouch jednou výstižně řekl, že jsme mnohdy archeology, kteří vykopávají, studují a zkoumají svůj starý život, místo abychom žili životem novým.

Svléknout starého člověka – to je to, co Boží slovo nazývá **pokáním** – změnou smýšlení. Vyžaduje to odvalu, odsoudit to, co jsem až dosud budoval. Musím být ochoten opustit to, co poznávám, že je špatné. Zkrátka – musím chtít tento krok učinit. To je ale jen první krok. Následuje další:

### **Obnova mysli**

*23 obnovte se duchovním smýšlením*

Jak dosáhnout obnovy ducha, duchovního smýšlení? Na základě dobrého a poctivého předsevzetí? Proto, že jsme se k tomu upřímně rozhodli? Mám za to, že to není naše záležitost, že

je to nad naše síly. To je něco, co může v nás učinit jen sám Bůh. Proto prosí David po svém těžkém poklesku: *Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha* (Ž 51,12). My sami se obnovit nedokážeme – ale můžeme o tuto obnovu mysli prosit. Nebojme se tak činit. Pán Bůh bere takovéto naše modlitby vážně.

A pokaždé, když znovu klesneme, jen jdeme znovu s touto touhou, s jakou to činil David, i my opět ke svému Pánu.

Možná, že budeme přemýšlet o tom, že přece nelze do nekonečna „obtěžovat“ svého Pána neustálou prosbou o totéž. Možná, že budeme uvažovat o tom, zda „nebereme milost nadarmo“. Ale není jiná cesta k obnově mysli. Samozřejmě, je nebezpečné zneužívat Boží milost. Ale Pán Bůh má hluboké pochopení pro naši lidskou slabost a nestálost. Jeho ochota odpustit a znovu se sklonit tam, kde je upřímná touha by nás měla povzbudit k tomu, abychom tak činili. Třeba i s tím, že Pánu vyznáme svou neschopnost se sami změnit.

### ***Oblečení nového člověka***

*24 oblecte nové lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy.*

Jakmile člověk svede starého člověka a jeho mysl je obnovena, musí „obléci nového člověka“. Kde je obnovená mysl, tam je tohoto nového člověka vidět. Už to nejsou špinavé hadry „vlastní spravedlnosti“ – té ubohé děravé a nedokonalé lidské spravedlnosti, ale dostáváme novou spravedlnost – spravedlnost od Boha. O tomto novém oblečení máme v Bibli též několik zmínek.

To nové lidství – ten nový člověk – to není naše dobře míněná snaha o lepší život, ani naše dobré skutky či mravní bezúhonnost (i když všechny tyto věci jsou samy o sobě potřebné a užitečné) – to je něco, co je k Božímu obrazu, něco, co stvořil sám Bůh.

V jedné staré písni zpíváme:

*Kristova krev a spravedlnost  
je svatební můj šat a skvost,  
jímž pro nebe se přistrojím  
a před Bohem ctně obstojujím.*

To je ono – jediné Kristova krev a spravedlnost je naším novým oděvem.

### ***...stvořené k Božímu obrazu***

To byl Boží záměr při stvoření člověka – byli jsme stvořeni k Božímu obrazu. Ale pádem člověka do hříchu se tento obraz rozbil – zbyla z něho jen nepodařená karikatura. Je jen jeden, kdo žil a byl nepochybně k Božímu obrazu – a to byl Boží Syn – Ježíš Kristus. Proto je zde i ta výzva: oblecte se v Pána Ježíše Krista (Ř 13,14) a také ujištění: vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli (Ga 3,27).

A v tomto novém lidství – v „novém člověku“ máme chodit. Má to být na nás vidět. Co to znamená?

Nový člověk – nové lidství – má své charakteristické rysy, jimiž se vyznačuje. Pavel uvádí opět tři z nich:

#### **Spravedlnost (ve spravedlnosti)**

Jak už jsme si řekli dříve, nejde o lidskou spravedlnost, ale o spravedlnost Boží, která není jako ta lidská se zavázanýma očima a s vahami a mečem v ruce. A tuto spravedlnost máme kolem sebe šířit. Ta spravedlnost z něj musí vyzářovat. Naše jednání má být poznamenáno hlubokým smyslem pro spravedlnost, která se nedá ani koupit, ani oklamat.

Dalším rysem je

#### **Svatost (a svatosti)**

Co je to svatost, jsme si pověděli už v úvodu listu. Nový člověk se odděluje pro Boha ode všeho, co by nás mohlo znečistit. (Pozor – nezaměňovat s oddělováním od lidí!) Oddělujeme

se od způsobu života „starého člověka“, jeho hříšných zálib a sobeckých zájmů. Oddělujeme se od cílů, pro které žil starý člověk, kterého máme umrtvovat.

Tato svatost je dále nerozlučně spojena s

### **Pravdou**

Život nového člověka, Bohem ospravedlněného a obnoveného, je životem pravdy. Zde už nemůže mít místo přetvářka, lest a klam či podvody.

\* \* \*

To byl tedy Pavlův teologický úvod a zdůvodnění – co je to náprava člověka, co obnáší a jak má život křesťana vypadat. Shrňme-li to, dojdeme k tomu, že věřící člověk má:

svléknout starého člověka

obnovit svou mysl

obléci nového člověka

Co to může a má konkrétně v životě člověka znamenat, to nám Pavel ukazuje v následující části svého listu. Nadepisují ji názvem: „Praxe všedního dne“.

## **Praxe všedního dne**

(křesťanská etika) Ef 4,25 – 6,9

Zbývající část 4. kapitoly a následně celá 5. kapitola a začátek šesté ukazují prakticky, co to znamená odložit starého člověka, obnovit mysl a obléci nového člověka. Abychom získali názornou představu, ukazuje nám Pavel změnu na našich vzájemných vztazích.

25 *Proto zanechte lži a mluвьте pravdu každý se svým bližním, vždyť jste údy téhož těla.*

26 *Hněváte-li se, nehřešte. Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce*

27 *a nedopřejte místa ďáblu.*

28 *Kdo kradl, ať už nekrade, ale ať raději přiloží ruce k pořádné práci, aby se měl o co rozdělit s potřebnými.*

29 *Z vašich úst ať nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo, kde je třeba, a tak posluchačům přineslo milost.*

30 *A nezarmucujte svatého Ducha Božího, jehož pečeť nesete pro den vykoupení.*

31 *Ať je vám vzdálena všechna tvrdost, zloba, hněv, křik, utržení a s tím i každá špatnost;*

32 *buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.*

### **Lež a pravda**

25 *Proto zanechte lži a mluвьте pravdu každý se svým bližním, vždyť jste údy téhož těla.*

První, co máme opustit, je tedy **lež**. Tu Boží děti nemají používat. Co je to vůbec lež? Obecně lze říci, že **lež je vědomé podávání nesprávných či neúplných informací**. O tom, jak je lež v životě lidí rozšířena, je zbytečné mluvit. Platí tu Boží výrok: *Jeden druhého svou řečí šálí, mluví úlisnými rty a obojakým srdcem* (Ž 12,3). Lidé vyměnili Boží pravdu za lež (Ř 1,25).

Důvody, proč lidé lžou, jsou různé. Třeba proto, aby odstranili důsledky svého předchozího špatného počínání, aby se nepřišlo na to, co vlastně udělali. Lež je každá nepoctivost, ať je to zastírání skutečnosti, zveličování, nedodržení slibu, atd.

Co říká o lži Bible? Lež je hřích a je Písmem jednoznačně odmítnuta. *Těchto šest věcí Hospodin nenávidí a sedmá je mu ohavností: ... křivý svědek, který šíří lži* (Př 6,1719). *Vaše slovo buď ano, ano - ne, ne; co je nad to, je ze zlého* (Mt 5,37). *Mluвьте každý svému bližnímu*

pravdu (Za 8,16). *Neobelhávejte jeden druhého... (Ko 3,9).*

Věřící lidé tedy mají zásadně za všech okolností mluvit pravdu. Neuznává lidské klasifikace lží na malé a velké či na neškodné nebo milosrdné. Neví nic o „nevinných“ lžích, které „nikomu neuškodí, ale mohou pomoci“. Nelze jím ospravedlnit „milosrdné lži“, jimiž chceme lidi chránit před nepříznivou skutečností. Rovněž tak je lží i teorie „dvojí pravdy“ – oficiálního názoru a vnitřního přesvědčení.

Zvláště se varujeme lží v dobrém úmyslu pro dobrou věc. Boží věci se **nikdy** neobhájí nečestnými prostředky. Komenský řekl, že jsou-li nečestné prostředky, jsou nečestné i cíle, které jimi hájíme.

Učme se od našeho Mistra Jana Husa pravdu bránit, mluvit, držet až do smrti.

(Viz též William MacDonald: *Efežanom*, str. 83).

Někdy je opravdu nemilosrdné říci pravdu. Může to skutečně někomu z lidí ublížit (např. těžce nemocným říci jejich diagnózu). Ale člověk se nikdy nemá uchýlit ke lži. Potřebujeme k tomu životní moudrost od našeho Pána. Mluvit pravdu neznamena, že musíme říci vše, co víme. Moudrý člověk si občas musí ponechat pravdu pro sebe.

### ***Umění zpracovat hněv***

26 *‘Hněváte-li se, nehřešte.’ Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce*

27 *a nedopřejte místa ďáblu.*

**Hněv** je svým způsobem ovoce těla (viz Ga 5,20). Je to něco, co nás přirozeně v našem životě provází. Nikdo z nás asi nemůže říci: „Ale já se přece nikdy nehnevám!“ S hněvem zápasíme všichni, i když to někdy nedáváme najevo. Ale je to něco, co by v nás být trvale nemělo. Jak čteme ve verši 31., měl by být od nás vzdálen. *Ale nyní odhodte to všecko: zlobu, hněv – radí nám Pavel v Ko 3,8.*

Je tedy hněv (který je nám tak přirozený) další věcí, se kterou se máme poprat, kterou potřebujeme zpracovat a odložit. Často je náš hněv neopodstatněný a pak je hříchem. V Bibli je málo míst, která člověka k hněvu „opravňují“. Je to náš text a pak také např. zmínka v Př 19,19: (Kral.): *Veliký hněv ukazuj, odpouštěje trestání, proto že poněvadž odpouštíš, potom více trestati budeš.*

Opodstatněný je pouze **spravedlivý hněv**, je-li vědomě pošlapávána spravedlnost. Nemůžeme být lhotejní, jestliže se tupí Bůh a jeho řády – děje-li se nespravedlnost a páchá-li se hřích. Pak nemlčí ani Bůh a dává projev svému hněvu a není špatné svůj hněv v takových případech dát najevo.

Ale v naprosté většině hněv snadno přivádí k hříchu. Většina lidí se domnívá, že se hněvají právem. A přitom se mýlí a hřeší. Často staví na domněnkách a na neověřených sděleních jiných lidí, místo na faktech a objektivních skutečnostech. Dbejme proto na pokyny Písma, abychom ve svém hněvu nehřešili.

### ***Kdy se hněvat?***

Apoštol Jakub nám dává moudrou radu: *Pamatujte si, moji milovaní bratří: každý člověk ať je rychlý k naslouchání, ale pomalý k mluvení, pomalý k hněvu; vždyť lidským hněvem spravedlnost Boží neprosadíš (Jk 1,19.20).* My to mnohdy děláme obráceně – okamžitě se rozpálíme hněvem, aniž bychom vůbec vyslechli, proč nám náš bližní udělal to, kvůli čemu se hněváme. Podobně nám to radí i Kazatel: *Nebud' snadno popudlivý k hněvu, mrzutost odpočívá v klíně hlupáků. (7,9 – B21).* Hněvejme se tedy s rozmyslem. A to i při zmíněném odpouštění trestu – zde máme hněv ukazovat, ne mít ho v sobě.

### ***Jak dlouho se hněvat?***

Je řada lidí, kteří neví, kdy s hněvem skončit. Abner to musel připomenout Joábovi po pro-

hrané bitvě: „Což musí meč požírat nepřetržitě? Nevíš, že nakonec zůstává jen hořkost? Kdy konečně poručíš lidu, aby se vrátil a nehonil své bratry?“ (2S 2,26). Jsou i křesťané, kteří se hněvají, dokud postižený nepřijde s „přiměřeným pokáním“. Boží slovo dává jasný pokyn: *Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce*. Náš hněv nemá mít trvalý charakter, nesmí se stát chronickou záležitostí, jinak hřešíme. Proto onen dodatek: *a nedopřejte místa ďáblu*. (v.27). Dáváme příležitost ďáblu, aby rozbil naše vztahy, aby hněv přerostl v nepřátelství. Buďme hotovi vždycky svůj hněv rychle ukončit a nikdy jej nepřechovejme.

Tento verš nám často připomínal můj tchán jako radu pro manželství. Říkal nám, že oni doma nikdy nešli spát, aniž by dali vše do pořádku, co se přes den stalo. Je to moudrá rada, kterou jsem vzal za svou a kterou jsem se snažil vštípit i svým dětem. To, co se během dne přihodí – je jako sněhová koule. Když ji vezmete do ruky, po chvíli se roztopí a není. Ale když ji vezmete a hodíte ze svahu dolů, nabaluje se na ni další a další snůh. Když to uděláte na kopci, můžete vyvolat lavinu, která vše zničí a rozbije.

Stejně je to i s neřešenými věcmi v našem životě, s neodpuštěním a setrváváním v hněvu. Nakonec je z toho hora, která náš vztah rozbije!

### ***Hněv bez příčiny***

*Kdo se hněvá na svého bratra, (bez příčiny) bude vydán soudu* – říká Pán Ježíš v Mt 5,22. To byl případ Kainův. Nevyvolávají i v nás úspěchy jiných (méně významných bratrů) pocity žárlivosti, které ústí do hněvu? Připomínejme si soud nad Kainem a varujme se tohoto zvlášť ošklivého druhu hněvu.

### ***A když se někdo hněvá na nás?***

To se stává. Co dělat v takovém případě? Předně zjistit, zda se nehněvá právem. Pak je třeba udělat kroky k nápravě. Omluvit se, požádat o odpuštění.

Jsou ale také případy, kdy po poctivém zkoumání nechápeme důvod hněvu. Co teď? Jak reagovat?

Bible nám radí v podobných případech: *Vlídna odpověď odvrací rozhořčení, kdežto slovo, které ubližuje, popouzí k hněvu*. (Př 15,1) a dále připomíná, že *vznětlivý muž rozněcuje sváry, kdežto shovívavý spory uklidňuje* (Př 15,18). Nenechme se strhnout k hněvu také, nepřilévejme oleje do ohně. Buďme ve svém hněvu podobní dětem.

A co když přes to všechno se náš protějšek nechce udobřit? Pak je možná jen jedna věc, kterou jsem prožil sám ve svém životě: Vylít svou duši Pánu Bohu, svěřit svého „protivníka“ jemu a nechat to na něm, aby jednal On. A věřte mi, Pán Bůh v mém případě jednal – i když to trvalo několik let. Jde jen o to, abychom my neodpláceli stejnou mincí – abychom takového člověka milovali a byli kdykoliv připraveni se s ním setkat s láskou.

### ***Krádež a poctivá práce***

*28 Kdo kradl, ať už nekrade, ale ať raději přiloží ruce k pořádné práci, aby se měl o co rozdělit s potřebnými.*

Bible je zcela nekompromisní i k dalšímu projevu „starého člověka“ – ke krádeži. Jak často se lidé řídí obecně známým pořekadlem: „Kdo nekrade, okrádá rodinu“. Už na počátku putování izraelského národa pouští zaznělo jako jedno ze základních přikázání (z Desatera) ono známé: „Nepokradeš!“ (2M 20,15). Pouhé jedno jediné slovo, ale s dalekosáhlým významem! Bůh dal svůj postoj ke krádeži jednoznačně najevo. A jeho slovo platí dodnes. Krást znamená vědomě přestupovat Boží jasně zjevenou vůli. Proto píše Pavel Korint'ánům: *Nemylte se: Ani..., ani zloději, ... nebudou mít účast v Božím království* (1K 6,9.10).

Mnohdy si myslíme, že vlastně nekrademe – jenže krádež není jen odcizení konkrétní věci konkrétní osobě. Za krádež nutno považovat i zcela jiné věci, např.:

- neplacení dluhů a závazků,

- neplacení daní a daňové úniky,
- používání upravených měř a vah (ve svůj prospěch),
- falšování a zneužívání dokladů,
- nedodržování pracovní doby a její nevyužívání k práci, za kterou jsme placeni,
- pirátské kopie nahrávek či počítačových programů,
- krást můžeme i čas bližních nebo také
- nápady jiných, které vydáváme za své.

Určitě to není seznam konečný – krást se dá cokoliv.

Rád bych zdůraznil, že krádež není jen to, co odcizíme jednotlivcům. Slovo „nepokradeš“ se v myslích mnoha lidí zafixovalo právě ve vztahu ke konkrétním osobám, ale daleko méně se bere vážně ve vztahu ke společenskému majetku. Lidé mnohdy říkávají: „Nikoho jsem neokradl...“, ale přitom si docela bez zábran a výčitek svědomí vezmou z továrny to, co právě potřebují. Ale to je také krádež. Přitom za dob minulých ledacos nebylo k sehnání, ale dnes jsou obchody plné nejrůznějších věcí.

Bible hodnotí jako krádež i krádež společného majetku. Jen si vzpomeňme na Jidáše. Boží slovo o něm píše, že byl „zloděj“ – i když nemůžeme říci, že by okradl Petra, či Jana či někoho z dalších učedníků (J 12,6). Zneužíval však společný majetek ve svůj prospěch. Láska k penězům z něj učinila zloděje.

Svévolné užívání toho, co není naše, je krádež a platí to i o majetku společnosti.

Jedna sestra měla sen: Ozval se zvuk polnice a mrtví vstali a živí byli proměněni a tažení vzhůru do oblak vstříc Pánovi. I ona byla tažena vzhůru, ale najednou zůstala stát a nemohla dál. A tak zjišťovala, co ji drží, a našla pod šaty omotaný kus látky, který nedávno odnesla domů z továrny a ten ji držel k zemi, takže nemohla dál... Jak si oddechla, když se probudila a zjistila, že to byl jen sen. Ale pak šla a látku vrátila zpět tam, kam patřila.

**Starý člověk** byl zaměřen na sebe, šlo mu o to, aby **on** měl, aby utrl pro sebe, co se dá a používal k tomu všech dosažitelných prostředků – i těch nečestných, nepoctivých, bez ohledu na to, že to, co získal, bylo na úkor jiných.

**Nový člověk** se od starého diametrálně liší. Je zaměřen na službu jiným, *aby se měl o co rozdělit s potřebnými*. Žije pro svého Pána a v něm pro druhé. A používá k tomu poctivě práce, pracuje svými rukama (nebo svým mozkiem), nežije z práce jiných.

Jsme těmi, kdo *přiloží ruce k pořádné práci*? A pracujeme proto, *abychom se měli o co rozdělit s potřebnými*? Nebo si chceme vše, byť i získané poctivou cestou, ponechat jen pro vlastní potřebu? Anebo snad dokonce používáme i nečestné způsoby získávání majetku nebo jiných hmotných či nehmotných statků? Pavel píše: *A to jste někteří byli. Dali jste se však obmýt, byli jste posvěceni, byli jste ospravedlněni ve jménu Pána Ježíše Krista...* (1K 6,19). Dá se to říci i o nás?

### **Špatné a dobré slovo**

*29 Z vašich úst ať nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo, kde je třeba, a tak posluchačům přineslo milost.*

Další oblastí, kde se má projevat nový člověk, je naše řeč.

Z našich úst nemá vycházet *ani jedno špatné slovo* (Kraličtí překládají „mrzutá řeč“). Špatné slovo je dost široký pojem – je zajímavé podívat se i na jiné překlady. Petru překládá – *Ať vám z úst nevyhází žádná ošklivá řeč*.

Co z toho vyplývá? Naše řeč nemá být mrzutá a nevlídná – tedy ani my nemáme být mrzutí a nevlídní. Dovedeme si představit našeho Pána, že by se choval tak, že když se na něj obrátíme, tak ho vlastně obtěžujeme? Lidé kolem nás jsou mnohdy mrzutí a nevlídní, takže člověk se bojí za nimi jít. Ale „nový člověk“ by měl být přívětivý a laskavý – aby byla radost za ním jít.

Ale nejde jen o přívětivost a laskavost.



Za mého mládí se hodně dbalo na to, aby se mluvilo spisovně, aby se nepoužívala obhroublá slova a vulgarismy. V této oblasti došlo v posledních dvaceti letech k obrovskému úpadku. To, co se dnes běžně říká v médiích, se dříve zakrývalo pískáním, když šlo o dokumenty. Dnes je to naprosto běžné ve filmech i v televizních seriálech. Lidé mluví hrubě a sprostě. Zaráží mne, že tak dnes mluví i děvčata a ženy. Křesťan – nový člověk v Kristu – by neměl používat vulgarismy a neměl by být hrubý a sprostý. Nový člověk by se měl poznat i podle toho, že si dává pozor na to, jaká slova používá.

Ale Boží slovo jde ještě hlouběji. Nejde jen o naši náladovost, nejde jen o hrubá slova či vytříbenou řeč, ale jde také o obsah toho, co říkáme.

Ten je nejdůležitější – je totiž možno s úsměvem a s vytříbeným slovníkem druhého člověka urazit, snížit nebo pomluvit.

K tomu patří také i to, co píše apoštol Jakub: *Z týchž úst vychází žehnání i proklínání. Tak tomu být nemá, bratří moji* (Jk 3,10). Znovuzrozený člověk nemá nikomu zlořečit, nikoho proklínat, přát mu zlo, ale naopak, má jiným žehnat a modlit se za ně.

Do oblasti „mrzutých řečí“ či špatných slov patří bezesporu pomluvy, ke kterým patří i nám tak blízké „zbožné klepy“. Varujme se toho, abychom posuzovali naše bližní v jejich nepřítomnosti.

Boží slovo nejen popisuje to, co se nehodí – ale uvádí také, co by mělo křesťany charakterizovat. Naše slovo by mělo být takové, aby *pomohlo, kde je třeba*. Máme dbát na to, aby naše řeč byla užitečná. Snažme se potěšit zarmoucené, povzbudit malomyslné a pochválit ty, kdo něco dělají.

Pisatel knihy Přísloví píše: *Unáhlené řeči bodají jako meče, jazyk moudrých je ale jako lék*. (Př 12,18 – NBK). Jak je tomu s námi? Je můj jazyk lékem na nemocná srdce, posilou klesajících kolen či povzbuzením pro ty, kdo ztrácejí naději, anebo dokážu jen ranit a „bodat“?

### **Zarmucování Ducha svatého**

*30 A nezarmucujte svatého Ducha Božího, jehož pečeť nesete pro den vykoupení.*

Občas lidé kladou otázku, co to je – zarmucovat Ducha svatého. Nikde v Bibli nenajdeme napsáno: Zarmucovat Ducha svatého znamená...

Ale z kontextu 30. verše vyplývá, že Duch svatý je zarmucován, když znovuzrozený člověk žije dál starým způsobem života, místo aby opustil staré zvyky, nechal Boha obnovit mu mysl a aby „chodil v novotě života“. Ducha svatého zarmucujeme tím, že konáme to, co bychom už dělat neměli.

... *jehož pečeť nesete pro den vykoupení* – k tomu viz výklad k 1,13.

### **Vzájemné mezilidské vztahy**

Poslední úsek 4. kapitoly hovoří o změně interpersonálních (mezi-lidských) vztahů. V těch se dopouštíme mnoha chyb a omylů. Mnohdy lidé dovedou mluvit pravdu, poctivě pracovat, vyvarovat se i nevhodného chování a řeči, ale chybují v poslední věci – nedovedou vycházet s jinými lidmi. A našemu Pánu jde o to, aby i naše vzájemné vztahy byly nové, aby **mezi novými lidmi panovaly nové vztahy**. Podívejme se na poslední dva verše kapitoly:

Verš 31. nám ukazuje, co ve vzájemných vztazích u nových lidí **být nemá**:

*31 Ať je vám vzdálena všechna tvrdost, zloba, hněv, křik, utrhaní a s tím i každá špatnost;*

### **Všechna tvrdost** (většina překladů uvádí **hořkost**)

Kdo uvěřil v Pána Ježíše, nemá mít v srdci hořkost. Žádná křivda ani utrpení v nás nemají vyvolat zahořklost vůči bližním. Učme se podobně jako Pavel ve Fp 3,13.14: *... jen to mohu říci: zapomínáje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, jíž je Boží povolání v Kristu Ježíši*. Zapomínat na zlé je velmi blahodárné. Mnoho lidí se ve svém nitru šíří skrytou hořkostí, nedovedou odpustit křivdu (často do-

mnělou) a stále vzpomíná na to, co mělo být už dávno zapomenuto.

Proč se máme zbavovat hořkosti? Pisatel listu Židům píše: *Dbejte na to, ať nikdo nepromešká Boží milost; ať se nerozbují nějaký jedovatý kořen, který by nakazil mnohé.* (Žd 12,15) Je tu tedy reálné nebezpečí: neřešená hořkost je jako kořen, který je zpočátku nepatrný a bezmocný, ale časem sílí a trhá skály. Malý princ (Antoine Saint de Exupery) říká, že baobaby se musejí vytrhávat, dokud jsou maličké. Takový kořen hořkosti je překážkou růstu Boží milosti a co navíc: dokáže pošpinit mnoho lidí. Nepřechovávejme hořkost ve svém srdci – časem roste a čím déle ji chováme, tím hůře se jí zbavujeme. Učme se odpouštět a zapomínat, jak to činil Pán Ježíš.

Jak se zbavit hořkosti? Vzpomeňme si na Chanu, matku Samuelovu. *Ta ... vstala... a v hořkosti duše se modlila k Hospodinu a usedavě plakala.* (1S 1,10) Jen jdi do Boží přítomnosti a vylij na modlitbě své srdce před Pánem Bohem a svěť mu třeba i s velkým pláčem... a pak prožiješ to, co Chana: *Potom ta žena šla svou cestou, pojedla a její tvář už nebyla smutná.* (v.18)

Připomeňme si také Davida v jeskyni Adulam: *Také se kolem něho shromáždili všichni utlačovaní, všichni stíhaní věřitelem a všichni, jejichž život byl plný hořkosti. Stal se jejich velitelem* (1S 22,2). Máš v srdci hořkost? Jen přijď k němu, jen jdi do Adulam=odpočinutí. Jen se mu svěť, podříd se jeho vedení a zažiješ Boží milost, která mění zahořklého člověka v člověka plného radosti a optimismu.

### ... **zloba (prchlivost)**

Rovněž prchlivost je projevem „starého člověka“. Působí hanbu lidem, vyznávajícím Pána Ježíše. Věřící člověk nemá být prchlivý. Připomeňme si první projev prchlivosti v Bibli u Kaina. Bůh mu říká: *„Proč jsi tak vzplanul? A proč máš tak sinalou tvář? Což nepřijmu i tebe, budeš-li konat dobro? Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit; ty však máš nad ním vládnout.“* Kéž nám tato Boží otázka zní v našem srdci. Odpovězme si na ni dříve, než v ukvapení provedeme něco, čeho bychom po léta litovali.

Pozor na prchlivost! Je to nepřítel, který dovede napáchat nenapravitelné škody. Boží křehké mosty lidských vztahů, které se jen těžko dají obnovit. Jak je snadné někomu v záchvatu prchlivosti ublížit nebo jej urazit. Ale je pak velmi těžké jít za ním, omluvit se a poprosit o odpuštění.

... **hněv** (viz výše – 4,26)

### ... **křik (hádky)**

Projevem starého člověka je také **křik** či jak uvádí jiné překlady **hádky**. Mnohdy se hlučně domáháme svých práv, jsme „oprávněně“ rozčilení a nervózní. Takovou atmosféru však jako křesťané kolem sebe šířit nemáme. Není to dobré vysvědčení, když naši sousedé od nás slyší hádky a zvýšený hlas. Charakter Pána Ježíše je zcela jiný - *nekřičí a hlas nepozvedá, nedává se slyšet na ulici* (Iz 42,2). Tento charakter bychom měli mít i my. Tam, kde jsou na denním pořádku křik a hádky, tam nelze mluvit o lásce a svědectví o Pánu Ježíši je narušeno, naráží na rozpor mezi našimi slovy a životem.

Jistěže není kostelíčka, ve kterém by nebylo kázáníčka – výměna názorů je nutná, věci nelze zametat pod koberec – ale věci mají své meze. Jsou i rozdíly mezi námi v našich povahách – ale nezapomínejme na to, že křik a hádky nemají být dominantní v křesťanských rodinách. Je to jakýsi teploměr naší duchovní úrovně.

Pavel psal Timoteovi (2Tm 2,24): *Služebník Kristův se nemá hádat, nýbrž má být laskavý ke všem, schopný učit a být trpělivý.* A také mu řekl: *Bezbožným a planým řečem se vyhýbej* (2Tm 2,16). Platí to i o hádkách a sporech. Dá se říci, že to, co platí o křesťanských rodinách, platí stejně i o křesťanských společenstvích. Je někdy smutný pohled na bratrská setkání, kde

se bratří vůči sobě chovají jako kohouti na smetišti.

### ... **utrhání (nactiutrhání)**

K utrhání (Kral. „rouhání“) patří znevažování bližních, jejich pomlouvání a zlehčování. Obvykle to rádi děláme v jejich nepřítomnosti, aby se nemohli bránit. I to je věc, které se jako křesťané máme vyvarovat.

### ... **každá špatnost**

Vše, co působí zlo, je ovocem starého člověka a má u nás mizet – máme „svlékat“ vše, co nás vede ke zlu.

### **Jak se k sobě chovat?**

*32 buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.*

Poslední verš 4. kapitoly je pozitivní – ukazuje jaké jsou **vlastnosti nového člověka**, jak se tedy nový člověk chová, jaké jsou projevy jeho života, co by mělo pro něj být charakteristické.

### ... **buďte k sobě navzájem laskaví (dobrotiví) – (chréstos)**

Slovní základ *chréstos* pro dobrotivost je použit mj. v následujících souvislostech:

*Ovoce Božího Ducha však je ... laskavost... (Ga 5,22)*

*Láska je ... laskavá (1K 13,4). (chrestoenesthai)*

Totéž najdeme u Ko 1,11 a 3,12.

Často se tento výraz používá pro Boží dobrotivost (Ž 31,20; 65,12; 86,17; Ř 2,4). V kalendáři Cestou životem 1973, str. 159 se říká, že dobrotivost znamená též ohleduplnost, šetrnost k druhým.

Znovuzrozený člověk tedy nejen opouští (svléká) staré vlastnosti, které byly zdrojem zla, neporozumění a těžkostí, ale má také nové vlastnosti, které přirozený člověk sám o sobě mít nemůže. Patří k nim zcela určitě **laskavost** či **ohleduplnost**. Starý člověk jde za svými zájmy a cíli, ohleduplnost je jen předstíraná. Nový člověk se ale ve svém nitru ptá, zda jeho zájmy nejsou na úkor ostatních a zda nepůsobí bližním nějakou újmu, zda není příliš sobecký.

Časování starého člověka je notoricky známé: 1. osoba – já, 2. osoba – ty, 3. osoba – on/ona. Tedy – nejprve já, pak bližní a nakonec Bůh. Učme se však Božímu pořadí, které je přesně opačné – nejprve Bůh, pak bližní a nakonec já.

### ... **milosrdní**

Na jedné konferenci jsme si řekli, že milosrdenství je projev vůči tomu, kdo není schopen si pomoci sám. Je to čin na rozdíl od milosti. Milosrdenství je provázeno soucitem s bližními. Jejich osud nám není lhostejný. Ale je to víc než soucit – protože soucit je jen pocít. Milosrdenství končí činem ve prospěch potřebných.

Pán Ježíš řekl dvakrát *Chci milosrdenství, ne oběť* v souvislosti s prorockým slovem v Oz 6,6.

Poprvé tato slova řekl v souvislosti s celným Matoušem. Pro farizeje a „pravověrné Izraelity“ byl Matouš odepsaný případ – hříšník, který zasluhuje věčnou záhubu. Pán Ježíš se nedíval, jaký Matouš je, ale viděl, co z něj může být. Proto se k němu sklání.

Jedním z charakteristických rysů nového člověka je, že bere bližní bez předsudků – bez ohledu na to, co říkají jiní.

Podruhé tato slova řekl (Mt 12,7) ve chvíli, kdy farizeové obviňovali učedníky, že znesvěcují sobotu nedovolenou prací. Bylo to na poli, kde hladoví učedníci trhali klasy a jedli vydrolené zrní. Pán je ale proto na rozdíl od farizeů neodsoudil. Naopak – připomněl jim milosrdenství kněze, který se rozdělil s Davidem a jeho muži o chleby ze stolu ve stánku smlouvy,

kteří měli jíst kněží. David měl hlad. Kdyby tyto chleby vzal sám – byla by to nepochybně svatokrádež. Ale velekněz byl milosrdný – viděl hlad těchto mužů a rozdělil se s nimi o to, co patřilo jemu. (viz 1S 21,17)

Učme se i my vidět potřeby našich bližních a mít s nimi soucit. Možná se nám bude zdát, že jsme duchovněji, že **my** bychom tohle nepotřebovali. Nejde-li však o hřích, učme se milosrdenství.

Milosrdenství je víc než obět'. Není výstižnějšího obrazu než podobenství Pána Ježíše o milosrdném Samařanovi. Kněz i levíta z tohoto příběhu byli nepochybně hluboce zbožní lidé, ale nepochopili, že jejich zbožnost je mimo.

Toto slovo platí pro celý náš život – jak pozemský, tak i život víry. Kolik je lidí, spěchajících obrazně z Jeruzaléma do Jericha – pryč od Boha, a následně zbitých, zmračených a bez pomoci! Kněz i levíta jej dobře viděli, ale obešli jej a šli dál. Nebyla to jejich povinnost! Ale **nový člověk** dělá víc než **povinnost**. Vždyť Pán Ježíš dělal nesrovnatelně víc, než byla **povinnost**, jemu šlo o záchranu člověka! A takoví máme být i my (viz též Ko 3,13).

### **... odpouštějte si navzájem**

Další vlastností věřícího člověka má být schopnost odpouštět, zapomenout na zlo a křivdy a už **nikdy** je nepřipomínat. Boží vůle v tomto směru je jednoznačná. Jen si připomeňme následující místa: ... *odpouštějte, co proti druhým máte, aby i váš Otec, který je v nebesích, vám odpustil vaše přestoupení* (Mk 11,25). A nebo ... *odpouštějte a bude vám odpuštěno* (L 6,37).

V životě se často stává, že někomu, třeba i nevědomky, ublížíme. Totéž se stává i opačně. Jediná cesta k nápravě narušených vztahů je **odpuštění**, ne vynucená satisfakce (zadostiučinění). Bez odpuštění není společný život myslitelný. Proto máme odpouštět.

Petr se jednou ptal Ježíše, kolikrát má odpustit svému bratru, zda stačí 7x denně. (Mt 18,21). Ježíš mu odpověděl, že má odpouštět více (nejméně 70krát). U L 17,4 čteme o tom, že kdyby někdo proti nám zhřešil 7x během dne a litoval by toho, že mu máme odpustit. Uvedené číslo 7 nebo 70x7 není pouze číselným výčtem jednotlivých případů, po jejichž vyčerpání by už nebylo třeba odpouštět. Je to spíše jako číslo dokonalosti výrazem toho, že máme být **vždycky** hotovi odpouštět.

### **Jak máme odpouštět?**

*Jako i Bůh v Kristu odpustil vám. Když Bůh odpustí, už prohřešek nikdy nepřipomíná. Odpustím jim jejich nepravost a jejich hřích už nebudu připomínat* (Jr 31,34). *Já, já sám vymažu kvůli sobě tvoje nevěrnosti, na tvé hříchy nezapomenu* (Iz 43,25). Stejně máme postupovat i my. Odpuštěné prohřešky nesmíme připomínat. „Odpustím, ale nezapomenu“ – to není odpuštění.

### **A kdy máme odpouštět?**

Pokaždé nejdříve, jak jsme schopni – jakmile utrpěnou křivdu zpracujeme (to obvykle chvíli trvá). Pán Ježíš (a podobně i první křesťanský mučedník Štěpán) prosil za své trýznitele okamžitě: *Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí*. Nečekal, až ti, co mu ublížili, přijdou a budou prosit o odpuštění. My často ve své ješitnosti uražení čekáme, až přijde ten druhý, vždyť přece on je vinen! Opomíjíme, že většinou bývá při střetech pochybení na obou stranách, že akce vyvolává reakci. Nebojme se udělat první krok – ten je požehnaný. Učme se odpouštět si vzájemně – vycházet si vstříc.